

Vysoká škola ekonomická v Praze

Fakulta managementu v Jindřichově Hradci

Diplomová práce

Bc. Monika Maroušková

2007

Vysoká škola ekonomická v Praze

Fakulta managementu v Jindřichově Hradci

Diplomová práce

Bc. Monika Maroušková

2007

Vysoká škola ekonomická v Praze

Fakulta managementu v Jindřichově Hradci

Katedra managementu veřejného sektoru

**Čerpání prostředků ze strukturálních fondů
neziskovými organizacemi**

Vypracovala:

Bc. Monika Maroušková

Vedoucí diplomové práce:

Ing. Jan Nový

Lišov, červenec 2007

Prohlášení

Prohlašuji, že diplomovou práci na téma
»Čerpání prostředků ze strukturálních fondů neziskovými organizacemi«
jsem vypracovala samostatně.

Použitou literaturu a podkladové materiály
uvádím v příloženém seznamu zdrojů.

Lišov, červenec 2007

---

podpis studenta

Anotace

Čerpání prostředků ze strukturálních fondů neziskovými organizacemi

Cílem práce je popsat systém Strukturální politiky Evropské unie v období 2000-2006, porovnat základní předpoklady ziskových a neziskových organizací pro získání finančních prostředků ze strukturálních fondů EU a analyzovat dosavadní zkušenosti neziskových organizací v této oblasti. Součástí práce jsou návrhy a doporučení k nápravě zjištěných problémů a nedostatků.

červenec 2007

Poděkování

Za cenné rady, náměty a inspiraci

bych chtěla poděkovat

Ing. Janu Novému

z Vysoké školy ekonomické v Praze,

Fakulty managementu v Jindřichově Hradci.

Za užitečné informace děkuji také

Ing. Janě Krbové

a českobudějovickým neziskovým organizacím.

Obsah

ÚVOD	1
1. METODICKÁ ČÁST	2
2. POLITIKA SOUDRŽNOSTI.....	6
2.1. CÍLE POLITIKY SOUDRŽNOSTI	9
2.2. ÚZEMNÍ ČLENĚNÍ.....	12
2.3. NÁSTROJE POLITIKY SOUDRŽNOSTI	13
2.3.1. <i>Strukturální fondy</i>	13
2.3.2. <i>Fond soudržnosti</i>	15
2.3.3. <i>Evropská investiční banka</i>	15
2.4. HORIZONTÁLNÍ PRIORITY	16
2.5. PRINCIPY	16
2.5.1. <i>Princip partnerství</i>	16
2.5.2. <i>Princip programování</i>	17
2.5.3. <i>Princip monitorování a vyhodnocování</i>	17
2.5.4. <i>Princip koncentrace</i>	17
2.5.5. <i>Princip adicionality</i>	17
2.5.6. <i>Princip subsidiarity</i>	18
2.5.7. <i>Princip solidarity</i>	18
2.6. PROGRAMOVACÍ PROCEDURY	18
2.6.1. <i>Vícestupňový systém</i>	19
2.6.2. <i>Zjednodušený systém</i>	27
2.7. OPRÁVNĚNÍ ŽADATELÉ.....	30
3. ZÁKLADNÍ PŘEDPOKLADY ZISKOVÝCH A NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ PRO ČERPÁNÍ PROSTŘEDKŮ ZE SF EU	32
3.1. ZPRACOVÁNÍ PROJEKTU	32
3.1.1. <i>Informovanost, poradenství</i>	32
3.1.2. <i>Finanční zdroje</i>	37
3.1.3. <i>Personální zdroje</i>	38
3.1.4. <i>Administrativa</i>	38
3.2. SCHVALOVÁNÍ PROJEKTU	39
3.3. REALIZACE PROJEKTU	43
4. SHRUTÍ TEORETICKÉ ČÁSTI.....	44

5. PRŮZKUM MÍNĚNÍ NNO NA ČESKOBUDĚJOVICKU	46
5.1. PROBLÉMY	48
5.1.1. <i>Zpracování projektu</i>	50
5.1.2. <i>Schvalování projektu</i>	56
5.1.3. <i>Realizace projektu</i>	57
5.2. SHRUTÍ ZÁSADNÍCH PROBLÉMŮ.....	58
5.2.1. <i>Zpracování projektu</i>	58
5.2.2. <i>Schvalování projektu</i>	58
5.2.3. <i>Realizace projektu</i>	59
6. NÁVRHY A DOPORUČENÍ.....	60
6.1. ZPRACOVÁNÍ PROJEKTU	60
6.2. SCHVALOVÁNÍ PROJEKTU	62
6.3. REALIZACE PROJEKTU	63
7. SHRUTÍ PRAKTICKÉ ČÁSTI	64
ZÁVĚR	67
SEZNAM ZDROJŮ	69
SEZNAM PŘÍLOH.....	72

Úvod

Dne 1. 5. 2004 vstoupila Česká republika do Evropské unie. Tím se jí vedle řady povinností otevřela také možnost využívat finanční prostředky ze strukturálních fondů, které byly vytvořeny v rámci evropské regionální politiky.

Téma strukturálních fondů je v současné době hodně diskutováno a i v dosavadní literatuře v různé podobě i šíři obsaženo. Přínos mé diplomové práce proto nespočívá v objevení něčeho dosud nezkoumaného, nýbrž ve zpracování daného tématu z jiného aspektu, než bylo zpracovááno doposud.

Téma diplomové práce Čerpání prostředků ze strukturálních fondů neziskovými organizacemi jsem si zvolila, protože mě zajímalo, zda je možnost získání evropských finančních prostředků v České republice opravdu využívána, a především to, zda je využívána neziskovými organizacemi, které se obecně velmi často potýkají s nedostatkem finančních zdrojů a peněžní prostředky z Evropské unie pro ně tedy mohou být zdrojem velice významným.

Práce je rozdělena do tří hlavních částí. V první části nazvané Metodická část je podrobně popsán postup tvorby celé diplomové práce.

Druhou částí je část teoretická, jejímž cílem je popsat systém Strukturální politiky Evropské unie v období 2000-2006, nastínit základní předpoklady pro čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů Evropské unie a porovnat, jak tyto předpoklady splňují organizace ziskové a neziskové.

Třetí část – praktická – má za cíl zjistit dosavadní zkušenosti neziskových organizací s čerpáním prostředků ze strukturálních fondů Evropské unie. Zajímala jsem zde se především o problémy, na něž neziskové organizace narazily při získávání informací o možnostech čerpání, při zpracovávání projektů nebo až při samotné realizaci projektů.

V závěrečné části práce jsem navrhla opatření, jejichž zavedením by došlo alespoň k částečné nápravě a možná i zamezení některých problémů neziskových organizací při čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů Evropské unie.

1. Metodická část

Metodická část slouží k podrobnému popisu postupu tvorby celé práce. Uvádím zde, jak jsem postupovala při tvorbě teoretické i praktické části práce.

V teoretické části mé diplomové práce jsem popsala systém fungování strukturální politiky Evropské unie (EU) a jednotlivé strukturální fondy (SF). Poté jsem se zaměřila na možnosti čerpání prostředků ze SF pro neziskové organizace a to z jiného pohledu než nabízí dosavadní zdroje, nastínila jsem obecné předpoklady pro čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů Evropské unie a porovnála, jak tyto předpoklady splňují organizace ziskové a neziskové.

Protože existuje mnoho definic neziskových organizací, nejprve upřesním, které organizace jsem pod pojem neziskové organizace v mé práci zahrнула. Neziskové organizace jsou instituce založené na neziskovém principu. Jsou tedy založeny nebo zřízeny ne za účelem dosahování zisku, nýbrž za účelem poskytování užitku. Pokud taková organizace zisk vytvoří, nerozděluje jej mezi své zakladatele, členy správních orgánů ani zaměstnance, ale použije jej k naplňování svého poslání.

Výčet neziskových organizací můžeme nalézt v zákoně č. 586/1992 Sb., o dani z příjmu, kde jsou vyjmenovány všechny organizace charakteru právnické osoby, které nebyly zřízeny nebo založeny za účelem podnikání. Tento výčet je velice obsáhlý a jde o tak různorodé subjekty, že jejich možnosti a zkušenosti s čerpáním prostředků ze SF EU nelze v práci tohoto rozsahu dopodrobna popsat. Přiklonila jsem se proto ke zúženému pojetí pojmu neziskové organizace, které používá Rada vlády pro nestátní neziskové organizace (RNNO). Ta do nestátních, čili soukromoprávních, neziskových organizací (NNO) řadí:

- občanská sdružení,
- nadace,
- nadační fondy,
- obecně prospěšné společnosti,
- církevní právnické osoby.

V praktické části mé diplomové práce jsem se zabývala praktickými zkušenostmi NNO s čerpáním prostředků ze SF. Zaměřila jsem se především na problémy, na něž NNO narazily při získávání informací o možnostech čerpání prostředků ze strukturálních fondů, při zpracovávání projektů, nebo až při samotné realizaci projektů.

Na závěr jsem navrhla opatření, jejichž zavedením by mohlo dojít k nápravě zásadních problémů neziskových organizací při čerpání prostředků ze strukturálních fondů Evropské unie.

CÍLE

Teoretická část – cílem teoretické části je popsat systém strukturální politiky Evropské unie v období 2000-2006 a porovnat předpoklady ziskových a neziskových organizací pro získání finančních prostředků ze SF EU.

Praktická část – cílem praktické části je zjistit dosavadní zkušenosti NNO s čerpáním prostředků ze SF EU, poukázat na nejčastější problémy a navrhnout jejich nápravu.

DÍLČÍ CÍLE A METODY K JEJICH DOSAŽENÍ

Cíl 1: Popsat systém strukturálních fondů Evropské unie.

Cíl 2: Porovnat předpoklady ziskových a neziskových organizací pro získání finančních prostředků ze SF EU.

Cíl 3: Zjistit dosavadní zkušenosti NNO s čerpáním prostředků ze SF EU.

Cíl 4: Poukázat na nejčastější problémy.

Cíl 5: Navrhnout možnosti řešení zásadních problémů.

Metody pro cíle 1-2:

Deskripce a komparace.

Metody pro cíle 3-5:

Analýza, dedukce, třídění, zobecňování aj.

Nejedná se vždy jen o jednu metodu, ale o jejich souhrn. Na základě každého dílčího cíle jsem došla nejprve k prostému zjištění faktů, které jsem seřadila a popsala. Dále jsem se zabývala jejich příčinami, následky a souvislostmi, a nakonec zhodnocením.

POSTUP PŘI DOSAHOVÁNÍ CÍLŮ 3-5

Výběr neziskových organizací

Protože bydlím v blízkosti Českých Budějovic a při zjišťování informací upřednostňuji osobní kontakt, vybrala jsem pro svou práci českobudějovické NNO, jejichž zkušenosti jsem zobecnila.

Zkontaktovala jsem 40 českobudějovických NNO. Jejich výběr jsem provedla náhodně z databáze NNO uvedené na této adrese: <http://www.icn.cz/dbnno/>. Náhodný výběr probíhal tak, že každé NNO ze seznamu na této adrese bylo přiděleno číslo. Poté jsem vylosovala 40 čísel a NNO, jimž byla tato čísla přidělena, jsem kontaktovala, přičemž jsem zjistila, že jedna z vylosovaných NNO již nevykonává svou činnost, proto jsem za ni vylosovala organizaci náhradní.

Způsob získávání informací

Uvedené NNO jsem nejprve kontaktovala prostřednictvím e-mailu, v jehož příloze jsem zaslala dotazník. Tento dotazník obsahoval dvě skupiny otázek. První skupina otázek byla určena těm NNO, které nikdy z fondů EU prostředky nečerpaly, nikdy se o to ani nepokusily, a tázala se právě na důvody nevyužití této možnosti získávání finančních prostředků. Druhá skupina otázek byla naopak věnována těm NNO, které se o získání prostředků ze SF EU již pokusily – úspěšně či neúspěšně – a dotazovala se na problémy, se kterými se NNO v souvislosti se SF EU setkaly.

Jednotlivé dotazy byly kladeny tak, abych získala informace o problémech, které brání neziskovým organizacím v čerpání prostředků ze SF. Ptala jsem se, zda je problémem malá informovanost, zda měly NNO problémy při vyplňování žádostí, při podávání žádostí nebo při a po obdržení prostředků ze SF a především o jaké konkrétní problémy se jednalo.

Po zaslání dotazníku jsem kontaktovala uvedené NNO ještě telefonicky a požádala o jeho vyplnění a taktéž o osobní schůzku a rozhovor se zástupcem (zástupci) každé NNO. Preferovala jsem schůzku s řídicími pracovníky těchto NNO, se kterými jsem vedla krátký polostrukturovaný rozhovor. Při něm jsem se dotazovala na podrobnější informace o problémech, které byly zmíněny při vyplňování dotazníků. Ke každému zmíněnému problému jsem měla připraveno několik doplňujících otázek a poté jsem

nechala samotné respondenty, aby popsali, co se jim na celém systému přidělování prostředků ze strukturálních fondů nelíbí.

Za účelem otevřenosti odpovědí jsem všem respondentům předem zaručila anonymitu. Při další práci s odpověďmi respondentů jsem se proto navrátila k jejich číslování a z tohoto důvodu v celé mé diplomové práci používám pojmenování Respondent č.1, Respondent č.2, ... až Respondent č.40.

Třídění získaných informací

Získané informace jsem nejprve rozdělila na dvě skupiny – na informace od NNO, které možnosti čerpat prostředky ze SF EU nevyužily (nazvěme je např. „pasivními“) a na informace od těch, kteří se o jejich získání již pokusili (můžeme je tedy nazvat např. „aktivními“).

Tzv. aktivní jsem roztřídila na „úspěšné žadatele“ a „neúspěšné žadatele“ a dále jsem již informace dělila jen podle sdělených problémů a nedostatků a to do následujících skupin: problémy při zpracování projektu, problémy při schvalování projektu a problémy při realizaci projektu.

Další práce s informacemi

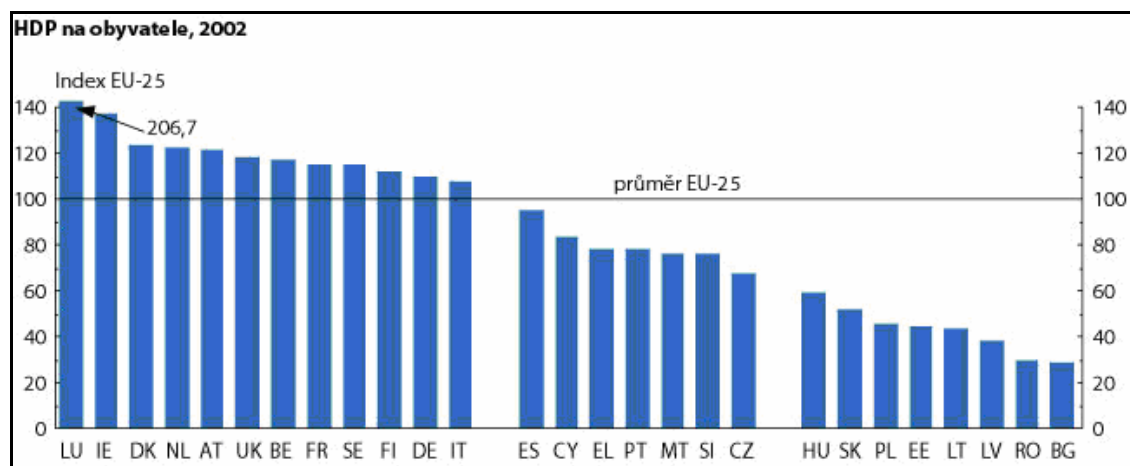
U problémů a nedostatků, které se objevily nejčastěji, jsem se pokusila zjistit jejich příčinu a ve spolupráci s NNO, které na tyto problémy poukázaly, navrhnout možnosti jejich nápravy.

2. Politika soudržnosti

Dne 1. 5. 2004 vstoupila Česká republika do Evropské unie. Tím se jí otevřela možnost využívat finance z fondů, které byly vytvořeny v rámci evropské politiky soudržnosti.

Politika soudržnosti (můžeme se také setkat s názvem politika hospodářské a sociální soudržnosti či regionální a strukturální politika EU)¹ je považována za jednu z nejvýznamnějších politik EU, připadá na ni více než třetina prostředků z celkového rozpočtu EU. Tyto prostředky jsou věnovány na snížení rozdílů v rozvoji jednotlivých regionů a nerovností v blahobytu občanů².

Graf č.1: Rozdíly v HDP na obyvatele mezi jednotlivými zeměmi EU

Zdroj: Evropská unie regionům [online]

„Prostřednictvím této politiky chce Unie přispět k rozvoji zaostávajících regionů, k restrukturalizaci průmyslových oblastí, které se ocitly v obtížné situaci, k ekonomické diverzifikaci venkovských oblastí, kde je zemědělství na ústupu, či k revitalizaci zanedbaných městských čtvrtí. Cílem je zmenšování rozdílů mezi úrovní rozvoje různých regionů, snížení zaostalosti nejvíce znevýhodněných regionů a také podpora harmonického, vyváženého a udržitelného rozvoje ekonomických činností, vysoké úrovně zaměstnanosti,

¹ JETMAR, M. *Politika hospodářské a sociální soudržnosti a její vliv na modernizaci veřejné správy v ČR, problematika evaluace regionálních programů v ČR*. In: WOKOUN, R. – MATES, P. *Management regionální politiky a reforma veřejné správy*. Praha: Linde Praha, 2006.

² *Fondy Evropské unie* [online].

Regionální politika [online].

rovnosti mezi muži a ženami a vysoká úroveň ochrany a zlepšování životního prostředí. Jedná se tedy o posílení hospodářské, sociální i územní „soudržnosti“ Unie.“³

POLITIKA SOUDRŽNOSTI VERSUS REGIONÁLNÍ POLITIKA

Některé zdroje uvádějí, že regionální politika znamená totéž, co politika hospodářské a sociální soudržnosti⁴ (politika soudržnosti) nebo strukturální politika. Odborná literatura však vysvětluje zásadní rozdíl mezi těmito politikami.

Pojem regionální politika má mnoho definic, přičemž žádná z nich nebyla akceptována za všeobecně uznávanou. Jedna z velmi obecných definic zní: *„Regionální politika je soubor cílů, opatření a nástrojů vedoucích ke snižování příliš velkých rozdílů v socioekonomické úrovni jednotlivých regionů.“⁵*

Tomuto pojetí je velmi podobná definice Vanhovea, Klaassena a Halla, která říká, že: *„Regionální politika představuje všechny veřejné intervence, které vedou ke zlepšení geografického rozdělení ekonomických činností, respektive které se pokouší napravit určité prostorové důsledky volné tržní ekonomiky pro dosažení dvou vzájemně závislých cílů: ekonomického růstu a zlepšení sociálního rozdělení ekonomických efektů.“⁶*

Ve výkladovém slovníku definuje Goodall regionální politiku jako *„součást státní politiky, která ovlivňuje rozmístění hlavních ekonomických zdrojů a aktivit na celém území státu nebo v jeho části. Regionální politika zahrnuje opatření napomáhající jednak růstu stupně ekonomické aktivity v území, kde je vysoká nezaměstnanost a malá naděje na přirozený ekonomický růst, a na druhé straně opatření sloužící ke kontrole ekonomických aktivit v územích s nadměrným růstem“⁷*.

---

³ *Průvodce fondy Evropské unie*. Praha: MMR ČR – Odbor vnějších vztahů, 2005.

⁴ *Průvodce fondy Evropské unie*. Praha: MMR ČR – Odbor vnějších vztahů, 2005.
Evropská unie regionům [online].

⁵ WOKOUN, R. *Regionální politika*. In: ŽÁK, M. a kol. *Velká ekonomická encyklopedie*. 2. rozšířené vydání. Praha: Linde Praha. 2002.

⁶ WOKOUN, R. – MATES, P. *Management regionální politiky a reforma veřejné správy*. Praha: Linde Praha, 2006.

⁷ WOKOUN, R. – MATES, P. *Management regionální politiky a reforma veřejné správy*. Praha: Linde Praha, 2006.

Regionální politika je tedy součástí politiky soudržnosti a je určena k ovlivňování hospodářské struktury v regionech tak, aby přispěla ke zlepšení efektivity hospodářské politiky.⁸ Do strukturální politiky můžeme kromě regionální politiky zahrnout i část politiky sociální a zemědělské.

VÝVOJ REGIONÁLNÍ A STRUKTURÁLNÍ POLITIKY EU

EU vydává značné množství finančních prostředků na zlepšování struktury v těch regionech členských zemí, které pomoc v této oblasti potřebují. Jako zdroj, jehož finanční prostředky budou napomáhat dosažení tohoto účelu, byl v roce 1960 ustaven Evropský sociální fond, založený již v roce 1957.

V souvislosti s financováním společné zemědělské politiky byl v roce 1962 založen Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond. Zavedení společné regionální politiky EU se váže na rok 1975, kdy byl v důsledku nárůstu strukturálních krizí, způsobených začleněním méně vyspělých států do EU, založen Evropský fond regionálního rozvoje.

V roce 1988 proběhla první reforma regionální politiky, došlo ke sloučení regionální politiky s částí sociální a zemědělské (agrární) politiky do tzv. strukturální politiky, čímž bylo dosaženo větší koordinace a koncentrace těchto aktivit. K druhé reformě regionální politiky došlo v roce 1993 po podepsání Maastrichtské smlouvy, a to zejména ustavením fondu soudržnosti.

V období 2000 – 2006 byla realizace regionální a strukturální politiky EU charakteristická především snahou o maximální efektivnost vynakládaných prostředků. Za účelem toho, aby finanční prostředky byly využívány co nejefektivněji, bylo přijato i rozhodnutí snížit počet cílů realizovaných v rámci regionální a strukturální politiky EU. Zároveň došlo k striktnímu oddělení finančních prostředků pro stávající členské země a uchazečské země.⁹

---

⁸ WOKOUN, R. – MATES, P. *Management regionální politiky a reforma veřejné správy*. Praha: Linde Praha 2006.

⁹ WOKOUN, R. – LUKÁŠ, Z. – KOUŘILOVÁ, J. *Výkladový slovník regionální a strukturální politiky Evropské unie*. Praha: IFEC, 2002.

LUKÁŠ, Z. – NEUMANN, P. *Společná zemědělská politika EU – Regionální a strukturální politika EU*. Praha: VŠE v Praze, 2000.

WOKOUN, R. *Regionální a strukturální politika Evropské unie: obecná východiska, implementace a monitorování*. Praha: VŠE v Praze, 2004.

Evropská unie regionům – Jaké etapy? [online].

V roce 2007 začalo nové programovací období, které si klade za cíl více se zaměřit na podporu růstu a zaměstnanosti v rámci celé Evropy. Soustředí se více na strategii, snaží se odstranit zbytečnou byrokracii, lépe využít potenciál Unie apod.¹⁰ Tímto obdobím se však v mé práci nebudu zabývat.

2.1. Cíle politiky soudržnosti

Jednotlivé cíle vycházejí z identifikace problémů politiky soudržnosti a z pojetí státní hospodářské politiky. Pro jednotlivá časová období pak dochází k jejich konkretizaci za účelem snazší kontroly jejich splnění a hodnocení účinnosti použitých nástrojů.¹¹

Pro programové období 2000-2006 byly Evropskou komisí vytyčeny tyto cíle:

CÍL 1 – Podpora rozvoje zaostávajících regionů

Cíl 1 je hlavní prioritou politiky soudržnosti EU. Jedná se o prosazování rozvoje a strukturálního přizpůsobení regionů, jejichž rozvoj zaostává. EU v souladu s ujednáním „podporuje harmonický rozvoj“ a usiluje především o to „zúžit mezery mezi různými úrovněmi rozvoje jednotlivých regionů“. Proto více než 2/3 dotací ze SF (jedná se o více než 135 mld. EUR) je přiděleno oblastem zaostávajícím ve vývoji, tzn. oblastem, kde HDP na obyvatele, měřený paritou kupní síly a vypočtený na základě údajů Společenství za poslední tři roky, je menší než 75% průměru Společenství.

V období 2000-2006 je pokryto asi 50 regionů, ve kterých žije kolem 22% evropské populace. Strukturální fondy zde podporují vzlet ekonomických aktivit, zvyšují úroveň lidských zdrojů a podněcují k investicím do podnikání.

Cíl 1 tedy podporuje udržitelný rozvoj zejména prostřednictvím investic do výroby. Tento cíl je dosahován za podpory prostředků ze všech čtyř strukturálních fondů.¹²

CÍL 2 – Podpora oblastí potýkajících se s restrukturalizací

Cíl 2 má podpořit všechny oblasti, které čelí strukturálním problémům, ať už se jedná o problémy týkající se průmyslu, zemědělství, městských oblastí nebo rybaření. Ačkoliv jde o regiony, jejichž úroveň rozvoje je blízko průměru Unie, přesto je zde podpora

---

¹⁰ *Evropský parlament – dokument ze zasedání* [online].

¹¹ POSTRÁNECKÝ, J. *Cíle a nástroje regionální politiky*. In: WOKOUN, R. – MATES, P. *Management regionální politiky a reforma veřejné správy*. Praha: Linde Praha, 2006.

¹² *Objective 1 – Assistance to the regions whose development is lagging behind* [online].

velice důležitá, neboť tyto oblasti čelí různým společenským a hospodářským nesnázím, které jsou často zdrojem vysoké míry nezaměstnanosti.

Do tohoto cíle můžeme zahrnout všechny oblasti, které nespádají pod Cíl 1 a které dlouhodobě vykazují vysokou míru nezaměstnanosti, kriminality, špatnou úroveň školství nebo životního prostředí. Cíl 2 je naplňován z prostředků Evropského fondu pro regionální rozvoj a Evropského sociálního fondu.¹³

CÍL 3 – Podpora politiky zaměstnanosti a vzdělání

Cíl 3 strukturálních fondů zahrnuje celou EU kromě oblastí pokrytých Cílem 1. Má podpořit lidské zdroje v jednotlivých členských státech. Vychází ze zkušeností a potřeb členských států, které jsou stanoveny v jejich národním plánu zaměstnanosti.

V období 2000-2006 podporuje širokou oblast opatření s cílem podporovat aktivní politiku trhu práce vedoucí k omezení nezaměstnanosti, zlepšit přístup na trh práce lidem ohroženým sociálním vyloučením, zvýšit možnosti zaměstnání prostřednictvím celoživotního vzdělávání a kurzů a podporovat rovné příležitosti pro muže a ženy.

Cíl 3 usiluje o snížení nezaměstnanosti prostřednictvím rekvalifikace, vzdělávání a školení. Jediný fond, jehož finanční prostředky jsou použity na dosažení tohoto Cíle je Evropský sociální fond.¹⁴

INICIATIVY SPOLEČENSTVÍ

V programovacím období 2000-2006 jsou realizovány čtyři Iniciativy společenství (INTERREG, URBAN, EQUAL, LEADER+), které se zaměřují na řešení problémů týkajících se většiny nebo dokonce všech členských států a evropských regionů. Doplnují jiné programy Společenství nebo usnadňují jejich realizaci. Iniciativy jsou navrhovány a řízeny centrálně Evropskou komisí, jejich konkrétní podoba se neustále vyvíjí.¹⁵

INTERREG napomáhá rozvoji přeshraniční, meziregionální a nadnárodní spolupráce. Cílem této Iniciativy Společenství je zvýšit socioekonomickou úroveň příhraničních

---

¹³ *Objective 2 – Boost to the areas undergoing structural conversion* [online].

¹⁴ *Objective 3 – Support for policies and systems of education, training and employment* [online].

¹⁵ *Iniciativy společenství - Co jsou iniciativy společenství?* [online].

regionů, přičemž jsou brány v úvahu vztahy mezi sousedícími regiony. Tato Iniciativa je financována z Evropského fondu pro regionální rozvoj.

URBAN podporuje hospodářskou a sociální regeneraci měst a příměstských oblastí procházejících krizovým obdobím. Jeho prostředky slouží např. k opravám budov, tvorbě zeleně ve městech a přispívají téměř na všechny činnosti, které jsou v souladu s ochranou životního prostředí. Iniciativa je taktéž financována z Evropského fondu pro regionální rozvoj.

EQUAL je zaměřen na boj proti všem formám diskriminace a nerovnosti na trhu práce. Realizuje se na celém území všech členských států. Iniciativa je financována pomocí Evropského sociálního fondu.¹⁶

LEADER+ má za cíl pomáhat projektům na rozvoj venkovských oblastí. V České republice není tato Iniciativa Společenství otevřena jako samostatný zdroj, ale je součástí Operačního programu Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství, kterému se v této práci budu také věnovat. Tato Iniciativa Společenství je financována z Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu, a to z jeho podpůrné (orientační) sekce.¹⁷

Tabulka č.1: Cíle a nástroje politiky soudržnosti v období 2000-2006

Cíle	Finanční nástroje
Fond soudržnosti	Fond soudržnosti
Cíl 1	ERDF, ESF, EAGGF – orientační sekce, FIG
Cíl 2	ERDF, ESF
Cíl 3	ESF
INTERREG	ERDF
URBAN	ERDF
EQUAL	ESF
LEADER+	EAGGF – orientační sekce
Rozvoj venkova a restrukturalizace rybolovu mimo rámec Cíle 1	EAGGF – záruční sekce, FIG
9 CÍLŮ	6 FINANČNÍCH NÁSTROJŮ

Zdroj: WOKOUN, R.. *Regionální a strukturální politika (Politika soudržnosti Evropské unie v programovém období 2007 – 2013)*. In: *Urbanismus a územní rozvoj*, Ročník X – číslo 1/2007.

¹⁶ WOKOUN, R. *Regionální a strukturální politika Evropské unie: obecná východiska, implementace a monitorování*. Praha: VŠE v Praze, 2004.

¹⁷ *Regionální politika* [online].

INOVAČNÍ AKCE

Inovační akce přispívají na úrovni Společenství k přípravě inovačních metod a praktických postupů určených pro zlepšování kvality pomoci ze strukturálních fondů. Jedná se o různé pilotní projekty, ale také výměnu zkušeností apod.

Jsou určeny především pro znevýhodněné regiony a nezakládají se na vzájemné dohodě mezi Evropskou komisí a členským státem, ale jsou výlučně v pravomoci Komise. Na tato opatření je vyčleněna jen malá část celkových prostředků na strukturální fondy a Fond soudržnosti EU (cca 0,5%).

Jejich význam spočívá v tom, že napomáhají zdokonalovat nakládání s finančními prostředky a odhalovat nové možnosti. Jako 3 hlavní témata pro inovační opatření financované z ERDF určila EK pro období 2000-2006:

- Regionální ekonomiky založené na vědomostních a technologických inovacích,
- Regionální rozvoj založený na informační společnosti (e-EuropeRegio),
- Regionální identita a udržitelný rozvoj.

Z ESF jsou financovány inovační akce např. v oblasti zaměstnanosti a odborného školení, z FIFG inovační akce v rybářském sektoru atd.¹⁸

2.2. Územní členění

Pro zařazení jednotlivých regionů do působnosti některého z cílů politiky soudržnosti se na území EU používá dělení na geografické statisticky srovnatelné celky nazývané NUTS (z francouzského Nomenclature des unités territoriales statistiques), které většinou vycházejí z administrativního členění jednotlivých zemí. EU je rozdělena do celkem pěti úrovní klasifikace NUTS.

---

¹⁸ *Průvodce fondy Evropské unie*. Praha: MMR ČR – Odbor vnějších vztahů, 2005.

Tabulka č.2: Úrovně klasifikace NUTS

NUTS I	Je územní jednotka typu velkých oblastí (zemí, makroregionů) daného státu. Je obvykle tvořena několika jednotkami v úrovni NUTS II. Jako NUTS I je vedena např. ČR.
NUTS II	Je jednotka řádově nižší. Velikost těchto územních jednotek se pohybuje u počtu obyvatel mezi jedním až dvěma miliony, rozloha území se u menších států jako je ČR pohybuje mezi 3-10 tis. km ² . V ČR je 8 jednotek úrovně NUTS II, které se skládají z 1-3 krajů a mají mezi 1 a 1,664 mil. obyvatel. NUTS II je v ČR např. Jihozápad.
NUTS III	Jedná se o jednotku vesměs odpovídající úrovni nejnižšího územně správního celku státní správy (tj. úroveň okresů nebo krajů). U menších států EU se počet obyvatel pohybuje mezi 200 až 400 tisíci (průměr EU činí 410 tisíc obyvatel) a rozloha se pohybuje mezi 1-3 tis. km ² (průměr EU je 5,4 tis. km ² . V ČR se tato úroveň rovná 14 krajům. NUTS III je v ČR např. Jihočeský kraj.
NUTS IV	Jde o úroveň okresů, případně mikroregionů.
NUTS V	Je úroveň obcí, resp. „pověřených“ obcí. tj. obcí s přenesenou působností státní správy.

Zdroj: *Průvodce fondy Evropské unie*. Praha: MMR ČR – Odbor vnějších vztahů, 2005.

2.3. Nástroje politiky soudržnosti

2.3.1. Strukturální fondy

Strukturální fondy jsou čtyři a každý z nich pokrývá specifickou tematickou oblast.¹⁹

EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ (ERDF)

Evropský fond pro regionální rozvoj byl založen v roce 1975 a je objemem finančních prostředků největším fondem. Z ERDF jsou rozdělovány finanční prostředky především na plnění Cílů 1 a 2 regionální a strukturální politiky EU a dále jsou z něho financovány Iniciativy Společenství INTERREG a URBAN, jakož i inovační opatření. Základním posláním ERDF je pomoc při odstraňování regionálních nerovností a posilování rozvoje regionů. Zaměřuje se na rozvoj podnikání, infrastruktury, výzkumu a vývoje a celoživotního vzdělávání.

---

¹⁹ *Regionální politika* [online].

EVROPSKÝ SOCIÁLNÍ FOND (ESF)

Evropský sociální fond je nejstarším ze čtyř strukturálních fondů, neboť zmínku o něm je možno nalézt již v originálním znění Smlouvy zakládající Evropské hospodářské společenství z roku 1957.²⁰ Tento fond podporuje aktivity členských zemí EU směřující ke zlepšení perspektiv lidí při hledání práce a získávání potřebné kvalifikace. ESF se objemem finančních prostředků řadí na druhé místo mezi Strukturálními fondy a je hlavním nástrojem evropské sociální politiky a zaměstnanosti. Má napomoci veškeré podpoře lidských zdrojů, tzn. integraci dlouhodobě nezaměstnaných nebo např. rychlejšímu zapojení mladých lidí do pracovního procesu. Pomoc ESF je zaměřena na Cíle 1, 2 a 3 politiky soudržnosti a Iniciativu EQUAL.

EVROPSKÝ ZEMĚDĚLSKÝ ORIENTAČNÍ A ZÁRUČNÍ FOND (EAGGF)

Evropský zemědělský orientační a záruční fond funguje od roku 1962 a z jeho zdrojů jsou financovány změny v zemědělství a lesnictví a také rozvoj venkovských oblastí. Hlavním smyslem tohoto fondu je chránit spojení mezi zemědělstvím a půdou, zlepšovat a podporovat konkurenceschopnost zemědělství jakožto klíčové aktivity ve venkovských oblastech. EAGGF je rozdělen do dvou sekcí – orientační (podpůrné) a záruční. Orientační sekce podporuje rozvoj venkova v souladu s Cílem 1, což se promítá do modernizace a racionalizace zemědělské výroby. Záruční sekce působí v oblastech vývozních kompenzací, stabilizací cen atp. Z tohoto fondu je financována také Iniciativa LEADER+.

FINANČNÍ NÁSTROJ NA PODPORU RYBOLOVU (FIFG)

Finanční nástroj na podporu rybolovu byl založen v roce 1994 za účelem zajištění financování rozvoje přímořských regionů i rybářského odvětví.

Existuje také zvláštní podpora sektoru rybolovu (v oblastech mimo Cíl 1), která se zaměřuje na opatření směřující k vytvoření udržitelné rovnováhy mezi mořskými zdroji a jejich využitím, k podpoře konkurenceschopnosti firem v daném sektoru,

---

²⁰ MALÁČ, L.: *Evropský sociální fond, lidské zdroje a geneze koncepcí* [online].

ke zvýšení a rozvoji nabídky rybích produktů a k revitalizaci oblastí závislých na rybolovu. Opatření jsou financována z FIG.²¹

2.3.2. Fond soudržnosti

Vedle čtyř strukturálních fondů existuje už od roku 1993 Kohezní fond (Fond soudržnosti), který poskytuje prostředky těm členským zemím, které nedosahují 90% průměrné úrovně HDP na obyvatele EU.

Fond soudržnosti pokrývá celé území států Unie a spolufinancuje nikoliv programy, nýbrž velké projekty v oblasti životního prostředí a dopravních sítí. Na tyto projekty se zaměřuje proto, aby náklady na tyto práce nezatěžovaly rozpočet jednotlivých zemí a dále pomáhá těmto zemím připravit se na vstup do hospodářské a měnové unie.²²

Jak je již uvedeno výše Fond soudržnosti nepatří mezi strukturální fondy, tudíž se jím v této práci nebudu dále zabývat.

2.3.3. Evropská investiční banka

Jako další nástroj evropské hospodářské politiky se někdy uvádí Evropská investiční banka (EIB), což je finanční ústav EU pro střednědobé a dlouhodobé financování a na rozdíl od předchozích fondů má vlastní právní subjektivitu. Tato banka poskytuje nebo garantuje úvěry především v oblasti průmyslu, infrastruktury, telekomunikací, ochrany životního prostředí a energetiky. Zabývá se především financováním projektů v méně rozvinutých regionech členských států EU. Poskytuje půjčky a záruky na projekty nejen firmám, ale i veřejným orgánům. Jejím posláním je přispívat k rozvoji společného evropského trhu, přičemž k tomu využívá jednak prostředků získaných na kapitálovém trhu a jednak prostředků vlastních.²³

---

²¹ WOKOUN, R. *Regionální a strukturální politika Evropské unie: obecná východiska, implementace a monitorování*. Praha: VŠE v Praze, 2004.

Regionální politika [online].

²² *Evropská unie regionům* [online].

Fond soudržnosti [online].

²³ WOKOUN, R. *Regionální a strukturální politika Evropské unie: obecná východiska, implementace a monitorování*. Praha: VŠE v Praze, 2004.

Evropská investiční banka [online].

2.4. Horizontální priority

K vyváženému působení nástrojů politiky hospodářské a sociální soudržnosti přispívá naplňování tzv. horizontálních priorit, které jsou společné všem programům a iniciativám financovaným ze strukturálních fondů.

Jedná se o:

- udržitelný rozvoj na základě dodržování ekologických standardů EU,
- rovné příležitosti pro muže a ženy a pro skupiny ohrožené sociálním vyloučením,
- vyvážený rozvoj regionů,
- podporu rozvoje informační společnosti v zájmu vytváření nových pracovních příležitostí, zejména ve venkovských a odlehlých regionech a pro skupiny ohrožené sociálním vyloučením.²⁴

2.5. Principy

Existuje sedm základních principů, na kterých je politika hospodářské a sociální soudržnosti EU postavena. Jedná se o princip partnerství, princip programování, princip monitorování a vyhodnocování, princip koncentrace (zásada koncentrace úsilí), princip adicionality (doplňkovosti), princip subsidiarity a princip solidarity.

2.5.1. Princip partnerství

Princip partnerství má 2 úrovně – horizontální a vertikální. Hovoříme-li o vertikální úrovni partnerství, máme na mysli spolupráci mezi Evropskou komisí a odpovídajícími orgány na národní, regionální a místní úrovni. Tyto orgány si určuje každý členský stát pro všechny etapy implementace opatření od přípravy až po realizaci. Horizontální úroveň partnerství je spolupráce mezi partnery na úrovni členského státu nebo regionu tzn. spolupráce je rozšířena i na orgány a osoby, které nejsou přímou součástí implementačních struktur (regiony, města, obce, soukromé subjekty apod.). Tím je zajištěno, že na rozdělení prostředků se budou podílet i samotní příjemci.²⁵

---

²⁴ *Průvodce fondy Evropské unie*. Praha: MMR ČR – Odbor vnějších vztahů, 2005.

²⁵ LUKÁŠ, Z. – NEUMANN, P. *Společná zemědělská politika EU – Regionální a strukturální politika EU*. Praha: VŠE v Praze, 2000.

2.5.2. Princip programování

Každá pomoc z fondů EU se realizuje na základě víceletých a víceoborových programů, pro které se zpracovávají programové dokumenty. Výsledkem je pak propracovaný a vzájemně propojený programový celek, který je realizován v dlouhodobějším horizontu a zaměřuje se na dosažení stanovených cílů. Prostředky z fondů EU jsou pak alokovány přímo na schválené programy, které se následně realizují prostřednictvím konkrétních projektů.²⁶

2.5.3. Princip monitorování a vyhodnocování

Jak nám napovídá název tohoto principu, jedná se o průběžné sledování a vyhodnocování toho, jak jsou prostředky ze zdrojů EU využívány. Patří sem především ex-ante hodnocení dopadů projektu, monitorování průběhu jeho implementace a ex-post hodnocení přínosů projektu. Využívání prostředků z fondů EU je tedy monitorováno a vyhodnocováno ve všech fázích procesu.²⁷

2.5.4. Princip koncentrace

Smyslem této zásady je soustředit co nejvíce prostředků na prioritní oblasti strukturálních politik členských států a do regionů, které mají nejvážnější problémy. Podmínkou je, že prostředky z fondů EU musí být použity pouze k realizaci předem stanovených cílů, a to co nejúčelněji. Nesmějí být rozměňovány na řadu drobných, méně významných akcí. Účelem je tedy uskutečnit méně projektů, ale významnějších tzn. takových, jejichž přínos bude největší.²⁸

2.5.5. Princip adicionality

Pomoc EU nemá být jedinou pomocí členskému státu. Jedná se o pomoc doplňkovou, tzn. má doplňovat nebo posilovat prostředky příjemce pomoci. Musí se tedy jednat

---

Průvodce fondy Evropské unie. Praha: MMR ČR – Odbor vnějších vztahů, 2005.

²⁶ LUKÁŠ, Z. – NEUMANN, P. *Společná zemědělská politika EU – Regionální a strukturální politika EU.* Praha: VŠE v Praze, 2000.

²⁷ LUKÁŠ, Z. – NEUMANN, P. *Společná zemědělská politika EU – Regionální a strukturální politika EU.* Praha: VŠE v Praze, 2000.

²⁸ WOKOUN, R. – LUKÁŠ, Z. – KOUŘILOVÁ, J. *Výkladový slovník regionální a strukturální politiky Evropské unie.* Praha: IFEC, 2002.

o prostředky nad rámec národních prostředků. Tímto principem chce EU docílit toho, že příjemce podpory bude v projektu také finančně zainteresován, což povede k vyšší efektivitě a zodpovědnosti při využívání poskytnutých prostředků.²⁹

2.5.6. Princip subsidiarity

Jednotlivé cíle by měly být plněny na co nejnížší možné úrovni rozhodování, pokud je možno toto plnění na dané úrovni spolehlivě zajistit. Příslušné národní orgány mohou na základě tohoto principu samy vybírat projekty k financování a následně kontrolovat jejich realizaci.³⁰

2.5.7. Princip solidarity

Ekonomicky vyspělejší země svými příspěvky do společného rozpočtu EU financují rozvoj zemí, které jsou ekonomicky méně rozvinuté.³¹

2.6. Programovací procedury

Politika hospodářské a sociální soudržnosti se realizuje prostřednictvím tzv. programování, které je založeno na rozdělování prostředků strukturálních fondů na základě víceletých rozvojových programů. Ty jsou dále tvořeny prioritami a opatřeními s vlastními rozpočty.³²

Programovací procedura v období 2000-2006 je následující:

- vícestupňový systém (zpravidla pro regiony pod Cílem 1),
- zjednodušený systém (zpravidla pro regiony pod Cílem 2 a 3).

---

²⁹ *Průvodce fondy Evropské unie*. Praha: MMR ČR – Odbor vnějších vztahů, 2005.

³⁰ WOKOUN, R. – LUKÁŠ, Z. – KOUŘILOVÁ, J. *Výkladový slovník regionální a strukturální politiky Evropské unie*. Praha: IFEC, 2002.

LUKÁŠ, Z. – NEUMANN, P. *Společná zemědělská politika EU – Regionální a strukturální politika EU*. Praha: VŠE v Praze, 2000.

³¹ WOKOUN, R. – LUKÁŠ, Z. – KOUŘILOVÁ, J. *Výkladový slovník regionální a strukturální politiky Evropské unie*. Praha: IFEC, 2002.

³² *Průvodce fondy Evropské unie*. Praha: MMR ČR – Odbor vnějších vztahů, 2005.

2.6.1. Vícestupňový systém

O rozpočtu pro strukturální fondy a pravidlech jejich využívání rozhoduje vrcholná schůzka (tj. všichni členové Unie) na základě návrhu Evropské komise projednaného v Evropském parlamentu. Strukturální fondy jsou rozděleny podle zemí a prioritních Cílů. Oblasti, pro které je možné tuto pomoc čerpat, Komise stanoví po dohodě s členskými státy. Komise také navrhuje společná tematická zaměření.

Aby mohl členský stát EU získat prostředky ze SF EU, musí vypracovat tzv. Plán rozvoje. Každý stát nebo region sepíše své návrhy a sestaví z nich plán pro problémové oblasti a znevýhodněné sociální skupiny, s přihlédnutím k tematickému zaměření Komise. Na vypracování takového plánu se podílejí ekonomičtí a sociální partneři, ale i ostatní oprávněné orgány.

Vypracované plány jsou předloženy Evropské komisi (EK). Každý stát s Komisí projedná obsah těchto dokumentů a možnosti použití národních fondů a fondů Společenství při jejich uskutečňování.

Dohodnou-li se obě strany na těchto otázkách, EK formuluje tzv. Rámec podpory Společenství (RPS), který je vlastně smlouvou mezi EK a vládou členského státu. V této smlouvě jsou definovány cíle, kterých má být dosaženo a finanční spoluúcast EU na jejich zabezpečení. Na základě schváleného RPS předloží členský stát jednotlivé Operační programy pro různé sektory hospodářského života. Tyto programy musí být opět schváleny EK. Členskými státům je pak vyplacena záloha, umožňující jim dohodnuté programy zahájit.

O podrobnostech programů, zejména programových dodatcích, rozhodují autonomně státní nebo regionální orgány. Programové dodatky podávají velmi konkrétní informace – definují potenciální žadatele, typy způsobilých aktivit, kritéria pro výběr projektů, finanční alokace atd. O těchto dokumentech se s Komisí nejedná, ale jsou jí zasílány pro informaci. Orgánům umožňují zahájit projekty podle jejich vlastních podmínek (výzva k předložení projektů, výběrové řízení na realizaci infrastruktury), a tím programy vstupují do své operační fáze.³³

---

³³ *Průvodce fondy Evropské unie*. Praha: MMR ČR – Odbor vnějších vztahů, 2005.

Rámec podpory společenství [online].

PLÁN ROZVOJE

Tento dokument je připravován samostatně každým členským státem a je založen na příslušných prioritách státu a regionů, které musí být samozřejmě v souladu s legislativou EU. Plán rozvoje je podkladem pro vyjednávání o pomoci s Evropskou komisí.

Plán rozvoje musí obsahovat:

- kvantifikovaný popis současné situace v daném území,
- strategie pro dosažení cílů (priority a opatření),
- předběžné hodnocení,
- návrh financování,
- předběžné ověření adicionality,
- partnerství,
- prováděcí ustanovení.³⁴

Pokud plán rozvoje zahrnuje celý stát, hovoříme o Národním rozvojovém plánu (NRP). Národní rozvojový plán se vypracovává např. v České republice. Český NRP má šest základních priorit:

- posílení konkurenceschopnosti průmyslu a podnikatelských služeb,
- rozvoj dopravní infrastruktury,
- rozvoj lidských zdrojů,
- ochrana a zkvalitňování životního prostředí,
- rozvoj venkova a multifunkčního zemědělství,
- rozvoj cestovního ruchu.

Těžištěm českého NRP je právě první priorita (posílení konkurenceschopnosti průmyslu a podnikatelských služeb), která je rozpracována v Operačním programu Průmysl a podnikání vydaném Ministerstvem průmyslu a obchodu.³⁵

RÁMEC PODPORY SPOLEČENSTVÍ (CSF)

Rámec podpory Společenství je dokument, který schvaluje Evropská komise na základě předloženého plánu rozvoje a po dohodě s příslušným státem. Tento dokument zajišťuje

---

³⁴ *Průvodce fondy Evropské unie*. Praha: MMR ČR – Odbor vnějších vztahů, 2005.

³⁵ *Průvodce OPMP* [online].

koordinaci veškeré pomoci EU. Je rozčleněný podle priorit a realizuje se prostřednictvím jednoho nebo více operačních programů.³⁶

Rámec podpory Společenství obsahuje:

- stanovení strategií a priorit (kvantifikace cílů a hodnocení očekávaného vlivu),
- povahu a dobu trvání operačních programů,
- finanční plán, přiděl fondů pro každou prioritu a rok,
- opatření pro realizaci (řídící orgány, monitorovací a hodnotící systémy),
- předběžné ověření adicionality (odsouhlasené členským státem a Komisí),
- informace o transparentnosti finančních toků (zejména mezi státem a přijímajícím regionem).³⁷

OPERAČNÍ PROGRAMY

Operační programy jsou dokumenty schválené Evropskou komisí. Jsou určeny pro realizaci Rámce podpory Společenství. Každý operační program obsahuje souvislý soubor priorit zahrnující víceletá opatření. Může být financován z jednoho nebo více fondů, z jednoho nebo více stávajících finančních nástrojů a EIB.

Operační program (OP) obsahuje:

- priority (ty se musí shodovat s Rámcem podpory Společenství),
- popis opatření pro provádění priorit,
- víceletý finanční plán – předpokládaný přiděl prostředků pro každou prioritu,
- opatření pro realizaci (řídící orgány a mechanismy, monitorovací a hodnotící systémy, kontrola).³⁸

České republice schválila Evropská komise pro období 2004-2006 pět OP, jsou to:

- Společný regionální OP (31% fin. prostředků určených pro celou ČR),
- Rozvoj lidských zdrojů (22% fin. prostředků určených pro celou ČR),
- OP Průmysl a podnikání (18% fin. prostředků určených pro celou ČR),
- OP Infrastruktura (17% fin. prostředků určených pro celou ČR),
- OP Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství (12% fin. prostředků pro ČR).

---

³⁶ *Rámec podpory společenství* [online].

³⁷ *Průvodce fondy Evropské unie*. Praha: MMR ČR – Odbor vnějších vztahů, 2005.

³⁸ *Průvodce fondy Evropské unie*. Praha: MMR ČR – Odbor vnějších vztahů, 2005.

Tabulka č.3: RPS jako zastřešující instituce pro jednotlivé OP

Evropská unie				
Rámec podpory Společenství 2004 - 2006				
Řídící orgán RPS (MMR)				
OP Průmysl a podnikání	OP Infrastruktura	OP Rozvoj lidských zdrojů	OP Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství	Společný regionální operační program

Zdroj: STREJČEK, I. *Fondy EU* [online].

Tabulka č.4: Jednotlivé operační programy a jejich řídicí orgány

Operační program	Řídící orgán
Společný regionální operační program	Ministerstvo pro místní rozvoj
Operační program Průmysl a podnikání	Ministerstvo průmyslu a obchodu
Operační program Rozvoj lidských zdrojů	Ministerstvo práce a sociálních věcí
Operační program Infrastruktura	Ministerstvo životního prostředí
Operační program Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství	Ministerstvo zemědělství

Zdroj: *Průvodce fondy Evropské unie*. Praha: MMR ČR – Odbor vnějších vztahů, 2005.

Tabulka č.5: Finanční prostředky na jednotlivé operační programy (EUR, běžné ceny)

Operační program	2004-2006	2004	2005	2006
Průmysl a podnikání	261 mil.	61 mil.	87 mil.	113 mil.
Infrastruktura	246 mil.	57 mil.	82 mil.	107 mil.
Rozvoj lidských zdrojů	319 mil.	74 mil.	106 mil.	138 mil.
Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství	174 mil.	41 mil.	58 mil.	75 mil.
SROP	545 mil.	106 mil.	152 mil.	197 mil.
Celkem	1 454 mil.	339 mil.	485 mil.	630 mil.

Zdroj: *Přehled čerpání ze SF* [online].

SPOLEČNÝ REGIONÁLNÍ OPERAČNÍ PROGRAM (SROP)

SROP je souhrnným dokumentem zahrnujícím rozvojové priority sedmi regionů soudržnosti (celá ČR kromě Prahy), které mohou být v období 2004-2006 podporovány ze strukturálních fondů EU v rámci Cíle 1. Jeho řídicím orgánem je Ministerstvo pro místní rozvoj.

Program je zaměřen na eliminaci faktorů, které překážejí rozvoji potenciálu regionu a na využití výhod, které poskytují příležitosti pro ekonomický růst. Podporuje především aktivity, jejichž realizace z hlediska platné české legislativy spadá do působnosti obcí nebo krajů. Tím se odlišuje od ostatních operačních programů, které se zaměřují na realizaci opatření, jež jsou převážně v působnosti státu.³⁹

Tabulka č.6: Priority a opatření SROP

Číslo priority, opatření	Název priority, opatření
Priorita 1	Regionální podpora podnikání
Opatření 1.1	Podpora podnikání ve vybraných regionech
Priorita 2	Regionální rozvoj infrastruktury
Opatření 2.1	Rozvoj dopravy v regionech
Opatření 2.2	Rozvoj informačních a komunikačních technologií v regionech
Opatření 2.3	Regenerace a revitalizace vybraných měst
Priorita 3	Rozvoj lidských zdrojů v regionech
Opatření 3.1	Infrastruktura pro rozvoj lidských zdrojů v regionech
Opatření 3.2	Podpora sociální integrace v regionech
Opatření 3.3	Posílení kapacity místních a regionálních orgánů při plánování a realizaci programů
Priorita 4	Rozvoj cestovního ruchu
Opatření 4.1	Rozvoj služeb pro cestovní ruch
Opatření 4.2	Rozvoj infrastruktury pro cestovní ruch
Priorita 5	Technická pomoc
Opatření 5.1	Technická pomoc pro SROP
Opatření 5.2	Technická pomoc pro RPS

Zdroj: *Průvodce fondy Evropské unie*. Praha: MMR ČR – Odbor vnějších vztahů, 2005.

Některá opatření se ještě dělí na několik Podopatření. Takto podrobným členěním se však nebudu zabývat, neboť není pro účely této práce důležité. I u dalších operačních programů budu používat pouze členění na Priority a Opatření, což je pro vytvoření představy o tom, jaké oblasti jsou podporovány, naprosto dostačující.

³⁹ *Operační manuál - Krok za krokem SROPem*, Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR – Odbor vnějších vztahů, 2004.

Operační manuál SROP. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2005.

Regionální politika [online]. 03-12-12 [cit. 06-06-10]. Dostupné z: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/regionalni-politika-eu-2004-2006>>.

ROZVOJ LIDSKÝCH ZDROJŮ (OP RLZ)

Tento operační program tvoří základ pro realizaci podpory z Evropského sociálního fondu v oblasti rozvoje lidských zdrojů v ČR na období 2004-2006. Jeho řídicím orgánem je Ministerstvo práce a sociálních věcí.

Globálním cílem OP Rozvoj lidských zdrojů je dosažení vysoké a stabilní úrovně zaměstnanosti založené na kvalifikované a flexibilní pracovní síle, integraci sociálně vyloučených skupin obyvatelstva a konkurenceschopnosti podniků při respektování principů udržitelného rozvoje. Žadatelům může být poskytnuta podpora až ve výši 422,43 mil.€ (z toho 318,82 mil.€ poskytuje Evropský sociální fond a 103,61 mil.€ je spolufinancováno ze státního rozpočtu).⁴⁰

Tabulka č.7: Priority a opatření OP RLZ

Číslo priority, opatření	Název priority, opatření
Priorita 1	Aktivní politika zaměstnanosti
Opatření 1.1	Posílení aktivní politiky zaměstnanosti při zaměstnávání uchazečů a zájemců o zaměstnání
Opatření 1.2	Modernizace veřejných služeb zaměstnanosti
Priorita 2	Sociální integrace a rovnost příležitostí
Opatření 2.1	Integrace specifických skupin obyvatelstva ohrožených sociální exkluzí
Opatření 2.2	Rovné příležitosti pro ženy a muže na trhu práce
Opatření 2.3	Posílení kapacity poskytovatelů sociálních služeb
Priorita 3	Rozvoj celoživotního učení
Opatření 3.1	Zkvalitňování vzdělávání ve školách a školských zařízeních a rozvoj podpůrných systémů ve vzdělávání
Opatření 3.2	Podpora terciárního vzdělávání, výzkumu a vývoje
Opatření 3.3	Rozvoj dalšího profesního vzdělávání
Priorita 4	Adaptabilita a podnikání
Opatření 4.1	Zvýšení adaptability zaměstnavatelů a zaměstnanců na změny ekonomických a technologických podmínek, podpora konkurenceschopnosti
Opatření 4.2	Specifické vzdělávání
Priorita 5	Technická pomoc

Zdroj: *Průvodce fondy Evropské unie*. Praha: MMR ČR – Odbor vnějších vztahů, 2005.

⁴⁰ *Regionální politika* [online]. 03-12-12 [cit. 06-06-10]. Dostupné z: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/regionalni-politika-eu-2004-2006>>.

OPERAČNÍ PROGRAM PRŮMYSL A PODNIKÁNÍ (OPPP)

Řídícím orgánem tohoto OP je Ministerstvo průmyslu a obchodu. Cílem je nejen zachovat, ale také dále rozvíjet konkurenceschopný a efektivní průmyslový potenciál a podpořit všechny potřebné strukturální změny průmyslu tak, aby ČR brzy přestala být méně rozvinutým regionem EU. Pro zajištění tohoto cíle se pomoc soustředí na rozvoj malých a středních podniků, podporu inovace průmyslu, restrukturalizace podniků tak, aby bylo co nejvíce ochráněno životní prostředí apod.

OPPP je financován pouze z jednoho fondu EU, a to z Evropského fondu pro regionální rozvoj. Pro OPPP se předpokládá uvolnění cca 17,94% zdrojů určených na strukturální politiku v ČR, což představuje 260 852 142 €. Tyto evropské finance jsou samozřejmě doplněny i prostředky státního rozpočtu (75% EU, 25% státní rozpočet).

Pro podnikatelské subjekty činí podpora nejvýše 46% uznatelných nákladů projektu. Samotná minimální a maximální výše podpory se liší u jednotlivých programů.⁴¹

Tabulka č.8: Priority a opatření OPPP

Číslo priority, opatření	Název priority, opatření
Priorita 1	Rozvoj podnikatelského prostředí
Opatření 1.1	Infrastruktura pro průmyslový výzkum, vývoj a inovace = PROSPERITA
Opatření 1.2	Rozvoj podnikatelské infrastruktury = REALITY
Opatření 1.3	Infrastruktura pro rozvoj lidských zdrojů v průmyslu a podnikání = ŠKOLÍCÍ STŘEDISKA
Opatření 1.4	Rozvoj informačních a poradenských služeb = KLASTRY
Priorita 2	Rozvoj konkurenceschopnosti podniků
Opatření 2.1	Zakládání a rozvoj malého a středního podnikání = START, KREDIT, ROZVOJ, MARKETING
Opatření 2.2	Podpora inovací výrobků, technologií a služeb = INOVACE
Opatření 2.3	Snižování energetické náročnosti a vyšší využívání obnovitelných zdrojů energie = ÚSPORY ENERGIE, OBNOVITEL. ZDROJE ENERGIE
Priorita 3	Technická pomoc

Zdroj: *Průvodce fondy Evropské unie*. Praha: MMR ČR – Odbor vnějších vztahů, 2005.

---

⁴¹ *Průvodce OPPP* [online].

OPERAČNÍ PROGRAM INFRASTRUKTURA (OPI)

Řídícím orgánem tohoto OP je Ministerstvo životního prostředí. Program podporuje modernizaci a rozvoj dopravní infrastruktury celostátního významu a snižování negativních důsledků dopravy na životní prostředí. Dále podporuje ochranu životního prostředí a jeho složek, ochranu přírody a odstraňování starých zátěží.⁴²

Tabulka č.9: Priority a opatření OPI

Číslo	Název priority, opatření
Priorita 1	Modernizace a rozvoj dopravní infrastruktury celostátního významu
Opatření 1.1	Modernizace tratí celost. významu a důležitých železničních uzlů
Opatření 1.2	Výstavba a modernizace silnic I. třídy
Opatření 1.3	Modernizace civilních letišť nadregionálního významu
Opatření 1.4	Výstavba přístavní infrastruktury a modernizace vodních cest
Priorita 2	Snížení negativních důsledků dopravy na životní prostředí
Opatření 2.1	Realizace ochranných opatření na dopravní síti k zabezpečení ochrany živ. prostředí
Opatření 2.2	Podpora kombinované dopravy
Opatření 2.3	Podpora zavádění alternativních paliv
Opatření 2.4	Studijní a výzkumné projekty k zabezpečování problematiky zlepšení životního prostředí z hlediska dopravy
Priorita 3	Zlepšování environmentální infrastruktury
Opatření 3.1	Obnova environmentálních funkcí území
Opatření 3.2	Zlepšování infrastruktury ve vodním hospodářství
Opatření 3.3	Zlepšování infrastruktury ochrany ovzduší
Opatření 3.4	Nakládání s odpady a odstraňování starých zátěží
Priorita 4	Technická pomoc

Zdroj: *Průvodce fondy Evropské unie*. Praha: MMR ČR – Odbor vnějších vztahů, 2005.

---

⁴² *Průvodce fondy Evropské unie*. Praha: MMR ČR – Odbor vnějších vztahů, 2005.

Regionální politika [online].

OPERAČNÍ PROGRAM ROZVOJ VENKOVA A MULTIFUNKČNÍ ZEMĚDĚLSTVÍ (OP RVMZ)

Řídícím orgánem tohoto OP je Ministerstvo zemědělství. Program podporuje rozvoj venkovských částí regionů, adaptaci českého zemědělství na evropský model, rozvoj multifunkčního zemědělství, zefektivnění multifunkční role lesů a rozvoj vodního hospodářství.⁴³

Tabulka č.10: Priority a opatření OP RVMZ

Číslo priority, opatření	Název priority, opatření
Priorita 1	Podpora zemědělství, zpracování zemědělských produktů a lesního hospodářství
Opatření 1.1	Investice do zemědělského majetku / zemědělských podniků
Opatření 1.2	Zlepšení zpracování zemědělských výrobků a jejich marketing
Opatření 1.3	Lesní hospodářství
Priorita 2	Rozvoj venkova, rybářství a odborné vzdělávání
Opatření 2.1	Posílení přizpůsobivosti a rozvoje venkovských oblastí
Opatření 2.2	Odborné vzdělávání
Opatření 2.3	Rybářství
Priorita 3	Technická pomoc

Zdroj: *Průvodce fondy Evropské unie*. Praha: MMR ČR – Odbor vnějších vztahů, 2005.

2.6.2. Zjednodušený systém

Programový dokument je schválen Evropskou komisí a je obsahovým kompilátem Rámce podpory Společenství a operačního programu. Pomoc v rámci Cílů 2 a 3 se zpravidla poskytuje na základě tohoto zjednodušeného dokumentu.

JEDNOTNÝ PROGRAMOVÝ DOKUMENT

V roce 2001 Evropská komise rozhodla o zaměření regionu soudržnosti hl. m. Praha na podporu z Cíle 2 a 3 poté, co nebylo možné poskytnout Praze – na rozdíl od ostatních regionů ČR – podporu v rámci Cíle 1.⁴⁴

---

⁴³ *Průvodce fondy Evropské unie*. Praha: MMR ČR – Odbor vnějších vztahů, 2005.

Regionální politika [online].

⁴⁴ *Jednotné programové dokumenty* [online].

Jednotný programový dokument obsahuje:

- stanovení strategií a priorit,
- souhrnný popis plánovaných opatření pro realizaci priorit,
- orientační finanční plán,
- opatření pro realizaci (řídící orgány a mechanismy, monitorovací a hodnotící systémy, kontrola),
- předběžné ověření adicionality (odsouhlasené členským státem a Komisí),
- informace o transparentnosti finančních toků (zejména mezi státem a přijímajícím regionem).⁴⁵

JEDNOTNÝ PROGRAMOVÝ DOKUMENT PRO CÍL 2 (JPD 2)

Hlavním cílem JPD 2 je odstranění nejvýznamnějších slabých stránek a rozvojových bariér regionu na vybraném území podpory, především zkvalitněním městského prostředí a rozvinutím potenciálu města tak, aby Praha byla schopna plnit očekávané role dynamického hlavního města členské země Evropské unie.

Program je výrazně ekologicky orientován a umožňuje mimo jiné realizovat i opatření, která v budoucnu zabrání katastrofickým následkům povodní, k jakým v hlavním městě Praze došlo v srpnu roku 2002.

Dokument je zaměřen na tři strategické priority:

- revitalizaci a rozvoj městského prostředí,
- vytváření podmínek budoucí prosperity vybraného území,
- technickou pomoc.⁴⁶

JEDNOTNÝ PROGRAMOVÝ DOKUMENT PRO CÍL 3 (JPD 3)

Jednotný programový dokument pro Cíl 3 NUTS II Praha je referenčním dokumentem, na jehož základě bude poskytována podpora rozvoji lidských zdrojů na území hlavního města Prahy s využitím českých národních zdrojů a zdrojů Evropského sociálního fondu.

---

⁴⁵ *Jednotné programové dokumenty* [online].

⁴⁶ *Jednotný programový dokument pro Cíl 2* [online].

Hlavním cílem programu je efektivní trh práce založený na kvalifikované pracovní síle, konkurenceschopnosti zaměstnavatelů, využití výzkumně-vývojového potenciálu regionu, sociální integraci ohrožených skupin a rovnosti příležitostí při respektování zásad udržitelného rozvoje.

Celkový objem finančních prostředků určených na program JPD 3 pro období 2004-2006 je 117,6 mil. EUR.

Priority programu jsou v souladu s Evropskou strategií zaměstnanosti a Národním akčním plánem zaměstnanosti. Pro naplnění hlavního cíle programu JPD 3 byly vytyčeny čtyři priority, v jejichž rámci bylo specifikováno devět opatření.⁴⁷

Tabulka č.11: Priority a opatření JPD 3

Číslo priority, opatření	Název priority, opatření
Priorita 1	Aktivní politika zaměstnanosti
Opatření 1.1	Rozšíření a zvýšení adresnosti aktivní politiky zaměstnanosti
Priorita 2	Sociální integrace a rovné příležitosti
Opatření 2.1	Integrace specifických skupin obyvatelstva ohrožených sociální exkluzí
Opatření 2.2	Sladění rodinného a pracovního života
Opatření 2.3	Posílení kapacity poskytovatelů sociálních služeb
Priorita 3	Rozvoj celoživotního učení
Opatření 3.1	Rozvoj počátečního vzdělávání jako základu celoživotního učení a z hlediska potřeb trhu práce a ekonomiky znalostí
Opatření 3.2	Rozvoj dalšího vzdělávání
Priorita 4	Adaptabilita a podnikání
Opatření 4.1	Zvýšení adaptability zaměstnavatelů a zaměstnanců na změny ekonomických a technologických podmínek jako podpora konkurenceschopnosti
Opatření 4.2	Spolupráce výzkumných a vývojových pracovišť s podnikatelskou sférou, podpora inovací
Opatření 4.3	Rozvoj cestovního ruchu

Zdroj: *Průvodce fondy Evropské unie*. Praha: MMR ČR – Odbor vnějších vztahů, 2005.

Řízení JPD 3 probíhá podle dohodnuté implementační struktury, která zahrnuje v řídicí rovině Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR jako řídicí orgán celého JPD 3

⁴⁷ *Jednotný programový dokument pro Cíl 3* [online].

a zprostředkující subjekty, kterými jsou pro vybraná Opatření Správa služeb zaměstnanosti MPSV, hlavní město Praha a Nadace rozvoje občanské společnosti.

Dalším článkem v implementační struktuře jsou koneční příjemci, u nichž se bude pomoc ESF realizovat. Mezi ně patří Odbor sociální péče a zdravotnictví MHMP. Městské centrum sociálních služeb a prevence, Odbor školství MHMP a Úřad práce hl. m. Prahy. Ti budou klíčovým kontaktem pro konečné uživatele (příjemce pomoci).⁴⁸

2.7. Oprávnění žadatelé

Následující tabulka ukazuje, kteří žadatelé jsou oprávněni čerpat podporu z fondů EU v rámci jednotlivých programů. Ve sloupci nazvaném „Nestátní neziskové organizace“ vidíme, že kromě čerpání prostředků v rámci operačního programu Průmysl a podnikání mohou nestátní neziskové organizace využít všech možností podpory z fondů EU.

Tabulka č.12: Zastoupení typů oprávněných žadatelů v OP realizovaných v ČR:

OP	Občané	Malé a střední podniky	Podniky bez rozdílu velikosti	Profesní a zájmová sdružení	Výzkumné organizace	Vzdělávací instituce	Nestátní neziskové organizace	Obce	Svazky obcí	Kraje	Organizace řízené obcemi	Organizace řízené státem	Zemědělci, rybáři, lesníci
OPPP	ANO	ANO	ANO	NE	ANO	ANO	NE	ANO	ANO	ANO	NE	NE	NE
SROP	NE	ANO	NE	NE	NE	NE	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	NE
OPRVMZ	ANO	ANO	ANO	NE	NE	NE	ANO	ANO	ANO	NE	NE	ANO	ANO
OPI	NE	NE	ANO	NE	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	NE
OPRLZ	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	NE
JPD 2	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	NE	NE	ANO	ANO	NE
JPD 3	NE	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	NE	NE	ANO	ANO	NE

Zdroj: *Průvodce fondy Evropské unie*. Praha: MMR ČR – Odbor vnějších vztahů, 2005.

Neziskové organizace v České republice mohou v období 2004-2006 čerpat finanční prostředky z fondů EU v rámci Společného regionálního operačního programu, Operačního programu Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství, Operačního programu Infrastruktura, Operačního programu Rozvoj lidských zdrojů i v rámci

⁴⁸ *Jednotný programový dokument pro Cíl 3* [online].

Jednotných programových dokumentů pro Cíl 2 a 3. NNO mají tedy možnost získat z Evropské unie obrovský objem finančních prostředků. Ale proč neustále slyšíme o tom, jak se NNO potýkají s nedostatkem financí? Jak je možné, že nabízené evropské prostředky využívají v tak malé míře?

Problém je jednoznačně v nízkém čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů celou Českou republikou. V září roku 2006 zveřejnila Evropská komise analýzu o financích v Evropské unii za rok 2005. Jedna kapitola se zabývá čerpáním finančních prostředků ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti. Zde se můžeme dočíst, že Česká republika je druhým nejhorším státem (z nových členských států EU) ve využívání finančních prostředků z fondů EU, neboť doposud využila pouhých 23,5% nabízených finančních prostředků. Hůře než Česká republika už si počínal jen Kypr, který v období od května 2004 do poloviny září 2006 vyčerpal pouze 19,3% nabízených finančních prostředků.⁴⁹

Zabývat se příčinami malého využívání finančních prostředků z Evropské unie celou Českou republikou by bylo nad rámec této práce. Zde je důležité spíše porovnání předpokladů ziskových a neziskových organizací pro získání finančních prostředků ze strukturálních fondů EU.

---

⁴⁹ Komise potvrzuje slova Jany Bobošíkové o neschopnosti ČR čerpat ze SF EU [online].

3. Základní předpoklady ziskových a neziskových organizací pro čerpání prostředků ze SF EU

V této kapitole popíši alespoň základní předpoklady nutné pro to, aby organizace mohla využívat možnosti čerpání finančních prostředků ze SF EU. Především se zde budu zabývat otázkou, zda je možné, že by tyto předpoklady lépe splňovaly organizace ziskové či neziskové, zda by systém mohl být nastaven tak, aby neziskové organizace oproti ziskovým znevýhodňoval či naopak.

Z tabulky č.12 vyplývá, že ziskové i neziskové organizace mohou na své projekty čerpat velké sumy finančních prostředků z Evropské unie. Proto, co se týče objemu možných čerpaných prostředků, nelze jednoznačně říci, že by na tom byly ziskové nebo neziskové organizace lépe.⁵⁰ Zaměřím se proto na samotný proces získávání prostředků ze SF EU a na nutné předpoklady ziskových a neziskových organizací v tomto procesu.

3.1. Zpracování projektu

3.1.1. Informovanost, poradenství

Organizace v České republice jsou dobře seznámeny s fungováním strukturální politiky EU, vědí, že zde existuje možnost čerpat finanční prostředky ze SF. Pro všechny, kteří chtějí získat informace, se nabízí řada webových stránek, brožur, seminářů apod. Informace o tom, jak zpracovat a předložit kvalitní projekt, má však málokdo.⁵¹

Subjekty, které se rozhodnou žádat o finanční podporu z EU, mohou totiž buď sestavit žádost o podporu z EU vlastními silami nebo mohou využít služeb konzultantů, či poradenských firem. Na českém trhu najdeme několik druhů dotačního poradenství.

Kompletní grantové a dotační poradenství zahrnuje:

- informování o možnostech veřejné podpory,
- monitoring vhodného dotačního zdroje pro konkrétní projekt klienta,
- sestavení studií proveditelnosti a finančních analýz,

---

⁵⁰ *Přehled čerpání ze SF* [online].

⁵¹ *Problematické oblasti v distribuci a užívání - Hrozby a příležitosti strukturálních fondů v ČR* [online].
Základní informace - Hrozby a příležitosti strukturálních fondů v ČR [online].

- zpracování podnikatelského záměru,
- pomoc při formulování projektového záměru kritériím příslušného dotačního programu,
- kompletní zpracování žádosti o finanční podporu z veřejných zdrojů nebo jejich dílčích součástí, případně externí konzultace při zpracování žádosti,
- pomoc při zajištění zdrojů spolufinancování projektu,
- metodický dohled při realizaci projektu,
- zpracování podkladů pro výběrová řízení,
- zprostředkování služeb technických expertů (projekční a inženýrské služby, stavební dozor apod.),
- zpracování průběžných a závěrečných zpráv monitorujících realizaci projektu.

Rozlišujeme grantové poradenství:

- univerzální,
- oborově vyhraněné,
- spojené s poskytováním návazných produktů,
- sektorově vyhraněné,
- poradenství u poskytovatele podpory.⁵²

GRANTOVÉ PORADENSTVÍ UNIVERZÁLNÍ

Některé poradenské firmy nabízejí komplexní služby. Jsou schopny nabídnout širokou škálu činností. Tyto firmy dlouhodobě sledují možnosti podpory pro projekty svých VIP klientů, sestavují analýzy, kompletně sestaví žádosti o podporu, řídí administraci projektu, pomáhají při výběru zdroje financování, při volbě strategie pro čerpání financí, pomáhají sestavovat zprávy, mají na starost metodický dohled, monitoring apod. Výhodou tohoto poradenství je velký přehled firem o celé oblasti dotací, naopak nevýhodou může být sestavování žádostí a analýz jako „velkovýroba“.⁵³

GRANTOVÉ PORADENSTVÍ OBOROVĚ VYHRANĚNÉ

Firmy řadící se do této skupiny nabízejí služby grantového poradenství jako doplněk k hlavní činnosti a pouze v rámci konkrétního oboru např. vzdělávání, jakost apod. Tyto

---

⁵² *Analýza trhu grantového poradenství v Česku* [online].

⁵³ *Analýza trhu grantového poradenství v Česku* [online].

firmy jsou většinou schopny nabídnout sestavení žádostí pro jeden typ projektu nebo obor na základě osvědčené osnovy. Standardem poskytovaných služeb je dlouhodobé sledování možností podpory pro projekty VIP klientely, kompletní sestavení žádosti o podporu, řízení administrace projektu pouze v konkrétním oboru, na který se firma zaměřuje. Výhodou je úzká specializace v oboru působnosti a znalosti při sestavování odborných studií, za nevýhodu lze považovat omezenou nabídku.⁵⁴

GRANTOVÉ PORADENSTVÍ SPOJENÉ S POSKYTOVÁNÍM NÁVAZNÝCH PRODUKTŮ

Jedná se o větší banky nabízející jiným organizacím svou asistenci při získávání veřejné podpory. Nabídka služeb grantového poradenství je soustředěná na existující a potenciální klienty banky, kteří využijí některý z větších úvěrových produktů banky. Výhodné jsou nižší ceny díky dlouhodobé spolupráci poskytovatelů služby s grantovými poradci, orientace pracovníků v oblasti velkých grantových programů a v úvěrovém financování. Nevýhoda spočívá v tom, že poskytovatelé se touto službou snaží získat klienta pro své bankovní produkty.⁵⁵

Všechna výše uvedená poradenství jsou jistě velice kvalitní, v možnosti jejich využívání jsou však mírně znevýhodněny neziskové organizace, neboť pro neziskovou organizaci se jedná o natolik finančně náročnou investici, že raději volí tvorbu projektu „svépomocí“. Některé neziskové organizace využívají grantového poradenství sektorově vyhraněného či poradenství u poskytovatele podpory, což jsou možnosti sice užitečné, ale méně efektivní, neboť se zde zdarma či za výhodnou cenu mohou poradit naprosto všechny neziskové organizace. Informace, návrhy a doporučení jsou pro všechny žadatele stejné a tudíž tohoto poradenství nelze využít jako jakési „konkurenční výhody“ tak, jak to mohou dělat právě organizace ziskové při využití nákladnějších forem poradenství.⁵⁶ Neziskové organizace nejčastěji využívají následující formy poradenství:

---

⁵⁴ *Analýza trhu grantového poradenství v Česku* [online].

⁵⁵ *Analýza trhu grantového poradenství v Česku* [online].

⁵⁶ *Problematické oblasti v distribuci a užívání - Hrozby a příležitosti strukturálních fondů v ČR* [online].
Základní informace - Hrozby a příležitosti strukturálních fondů v ČR [online].

GRANTOVÉ PORADENSTVÍ SEKTOROVĚ VYHRANĚNÉ

Poradci nabízejí služby zaměřené pouze na konkrétní sektor (např. podnikatelský, veřejný nebo neziskový) a zpravidla jejich cílem není na prvním místě dosažení zisku. Příkladem jsou tzv. RPIC a BIC pro podnikatelský sektor nebo tzv. RERA pro veřejný sektor. Standardem poskytovaných služeb je dlouhodobé sledování možností podpory pro projekty své VIP klientely v uvedeném sektoru, sestavení analýz, kompletní sestavení žádosti o podporu, avšak omezené navazující služby. Výhodou jsou velké zkušenosti poradců v sektoru, za nevýhodu lze považovat právě omezenou nabídku služeb soustředěnou především do fáze přípravy projektu a tvorby projektových partnerství.⁵⁷

RPIC

Síť regionálních poradenských a informačních center (RPIC) funguje od roku 1993. RPIC jsou umístěna ve všech krajích ČR. Služby jsou pro podnikatele dostupné a kvalitní, neboť všichni poradci jsou pravidelně školeni.

Poradci poskytují informace o základech podnikání, managementu, marketingu, řízení lidských zdrojů, o daních a účetnictví, strukturálních fondech EU a systému státní podpory, pomáhají při vyplňování žádostí o podporu, tyto žádosti přijímají a dohlížejí také na čerpání finančních prostředků pro jednotlivé projekty.

BIC

Podnikatelská a inovační centra (BIC) jsou umístěna ve čtyřech významných průmyslových centrech České republiky – v Praze, Plzni, Brně a Ostravě. Úlohou BIC je, kromě všeobecně zaměřeného poradenství, poskytovat poradenské služby v oblasti inovačního podnikání. BIC rovněž nabízejí úzkou vazbu na univerzity a vědecké instituce.

RERA

Regionální rozvojové agentury hrají významnou roli při přípravě a realizaci programů podporovaných ze zdrojů Evropské unie právě pro neziskové organizace. Poskytují metodickou a technickou pomoc a aktivně se účastní regionálních rozvojových aktivit

---

⁵⁷ *Analýza trhu grantového poradenství v Česku* [online].

přispívajících k co nejrychlejší realizaci jednotlivých projektů. V agenturách můžeme najít odborníky se zaměřením na administraci prostředků EU a dotačních titulů ČR, tvorbu strategických plánů a rozvojových koncepcí, přípravu a realizaci projektů, zpracování projektových záměrů, studií proveditelnosti apod.⁵⁸

PORADENSTVÍ U POSKYTOVATELE PODPORY

Žadatel si může sestavit žádost i vlastními silami. Informace získá díky internetovým informačním produktům nebo kontaktem s konkrétními poskytovateli programů veřejné podpory. Sám se však musí propracovat veškerou administrativou a přenést se přes byrokracii spojenou s procesem žádání. Pokud se žadatel rozhodne sestavit žádost vlastními silami, může využít pro konkrétní program podpory nabídku konzultačních služeb dostupných zdarma. Tyto služby zajišťují úředníci poskytovatele nebo pracovníci administrátora programu veřejné podpory, jako například pracovníci CzechInvestu, úřadu příslušné regionální rady, krajského úřadu, úřadů práce apod. Standardními službami je zde zajištění informovanosti v rámci konkrétního programu, doporučení při sestavování dokumentů žádosti atd. Někteří úředníci jsou dokonce schopni konzultovat i celý rámec projektu. Výhodou je bezesporu to, že konzultace jsou plně zdarma, nicméně žadatel si musí prostudovat celou problematiku sám a sám také sestavit projekt. K dispozici má pouze několik poradenských hodin, přičemž, jak bylo již zmíněno, poradenství za stejných podmínek je poskytnuto všem žadatelům, tudíž tuto formu poradenství nelze považovat za konkurenční výhodu.⁵⁹

Vidíme tedy, že neziskové organizace mají z finančních důvodů menší možnost využití efektivního poradenství. Vysoké náklady na rady odborníků mnoho organizací od záměru zpracovat projekt a podat žádost o finanční prostředky ze SF odradí.⁶⁰

Tato situace už se ale v České republice začíná lepšit. Několik neziskových organizací totiž zaměřilo svou činnost právě na pomoc jiným neziskovým organizacím s čerpáním prostředků z fondů EU. Jako ukázkou této pomoci lze uvést například projekt Neziskové organizace na cestě do Evropské unie, realizovaný v letech 2003-2005. Projekt byl realizován Nadací Open Society Fund Praha a Nadací Via. Finančně jej podpořil Trust

---

⁵⁸ *Analýza trhu grantového poradenství v Česku* [online].

⁵⁹ *Analýza trhu grantového poradenství v Česku* [online].

⁶⁰ *Problematické oblasti v distribuci a užívání - Hrozby a příležitosti strukturálních fondů v ČR* [online].

for Central and Eastern Europe. Program vznikl od roku 2001 a rozvíjel se na základě společenských procesů spojených s přípravou na administraci SF. Jeho cílem bylo připravit NNO, aby mohly včas a kvalifikovaně vstoupit do prostředí operačních programů SF. Bylo vybráno 16 neziskových organizací, kterým byla poskytnuta pomoc při tvorbě projektů a složité administrativě.

Program měl důležité výstupy. Z 16 organizací zařazených do programu jich 12 předložilo celkem 23 projektů, z toho 16 projektů bylo podpořeno celkovou částkou více než 85 milionů korun. Dvě organizace projekt nepodaly a dvě z programu odstoupily pro nedostatečné kapacity. Na program bylo vynaloženo cca 560 tisíc korun, objem prostředků, jež se vybraným organizacím podařilo získat, je tedy osmkrát vyšší. Po realizaci tohoto programu byla vytvořena závěrečná zpráva, která je výsledným shrnutím programu a která nabízí podněty a doporučení pro další neziskové organizace, jež se pohybují v oblasti operačních programů SF a dále podněty a doporučení pro subjekty veřejné správy působící na úrovni přípravy a implementace politik EU.⁶¹

3.1.2. Finanční zdroje

Ačkoliv finanční prostředky ze strukturálních fondů mohou být pro české organizace významným zdrojem, u většiny projektů je nutnost předfinancování. Zisková organizace bývá většinou pro banky více bonitní než organizace nezisková, má proto větší šanci získat na předfinancování bankovní úvěr.

Pro neziskové organizace je naopak skutečnost, že musí projekt nejprve realizovat a teprve poté jsou jim ze strukturálních fondů poskytnuty finanční prostředky, často nepřekonatelným problémem. Méně majetné neziskové organizace nedisponují dostatečným objemem financí a získat finance z cizích zdrojů je pro většinu z nich také příliš náročné, v některých případech přímo nemyslitelné.

Dalším problémem, který se však týká organizací neziskových i ziskových jsou zdroje národní. Vyšší objem možných prostředků z fondů EU s sebou totiž nese vyšší požadavky na spolufinancování ze strany České republiky. Existuje určitá obava, že část

---

⁶¹ *Neziskové organizace na cestě do Evropské unie*. Praha: Nadace Open Society Fund, 2005.

podpory z EU nebude v budoucnu využita právě z důvodu špatného stavu českých veřejných financí.⁶²

3.1.3. Personální zdroje

Pro tvorbu kvalitního projektu jsou nezbytné kvalitní personální zdroje. Neziskové organizace mají v této oblasti velký problém, neboť v nich často chybějí odborníci, kteří by se mohli plně věnovat tvorbě projektu. Ojedinele se zde sice objevují osoby pro věc zapálené, ochotné se „prokousat“ složitým systémem, získávat aktuální informace, absolvovat mnohá školení a věnovat hodiny tvorbě projektu. Většinou se jedná o mladé nadšené pracovníky, kteří však po načerpání zkušeností odcházejí z veřejného do lépe placeného soukromého sektoru.

Problém lze tedy spatřovat v tom, že na rozdíl od organizací ziskových, si neziskové organizace opravdového experta na tvorbu projektů jen málokdy udrží a externího odborníka si z finančních důvodů většinou nemohou dovolit. Stejný problém je i s lidmi schopnými a ochotnými projekt řídit.⁶³

3.1.4. Administrativa

Administrativa je velice složitá a časově náročná pro všechny. Výhodou ziskových organizací je větší možnost přenechat tuto nezáviděníhodnou práci odborníkům, neboť jak již bylo zmíněno, existují poradenské firmy, které za své klienty řeší vše.

Některé ziskové organizace si však stejně jako většina organizací neziskových nemohou tento „luxus“ dovolit, proto je administrativa nepříjemná pro obě tyto skupiny. Čas, věnovaný administrativní stránce projektu, by mohl být věnován jeho kvalitativní stránce, což by pro většinu projektů bylo bezesporu přínosem.⁶⁴

---

⁶² *Problematické oblasti v distribuci a užívání - Hrozby a příležitosti strukturálních fondů v ČR* [online].

⁶³ *Základní informace - Hrozby a příležitosti strukturálních fondů v ČR* [online].

⁶⁴ *Problematické oblasti v distribuci a užívání - Hrozby a příležitosti strukturálních fondů v ČR* [online].

3.2. Schvalování projektu

Schvalování a výběr projektů je velmi složitý proces, který se liší u projektů v rámci různých operačních programů. Nelze tedy říci, že by byly různé procesy schvalování pro organizace ziskové a různé procesy pro organizace neziskové.

Na základě schváleného RPS předkládá členský stát jednotlivé operační programy. V rámci operačních programů je struktura následující:

Obrázek č.1: Struktura subjektů účastnících se procedury schvalování projektu

Zdroj: *Problematické oblasti v distribuci a užívání - Hrozby a příležitosti SF v ČR* [online].

Obecný postup schvalování projektů je tento:

- 1) Orgán pověřený řízením programu vybere projekty, které nejlépe odpovídají jeho kritériím, a poté informuje uchazeče o své volbě.
- 2) Vybrané subjekty pak mohou svůj projekt realizovat, musí jej ovšem dokončit ve lhůtě stanovené v programu, neboť rozvrh výplat je stanoven již na začátku.

Příslušné úřady pravidelně sledují průběh implementace programu, a to za pomoci monitorovacího výboru, kde jsou zastoupeni různí partneři (zástupci z oblasti ekonomické, sociální, životního prostředí a sektoru národního hospodářství).⁶⁵ Úřady informují Evropskou komisi a předkládají jí důkazy, že prostředky jsou využívány nejlepším možným způsobem. Komise sleduje činnost ustavených kontrolních systémů a postupně uvolňuje zbývající část příspěvku ze strukturálních fondů, analyzuje však také vývoj sledovaných ukazatelů a hodnotících studií. Jsou-li pak přijaty nové priority Společenství, které mají dopad na regionální rozvoj, informuje o tom Komise příslušné úřady odpovědné za jednotlivé programy.⁶⁶

---

⁶⁵ *Základní informace - Hrozby a příležitosti strukturálních fondů v ČR* [online].

⁶⁶ *Evropská unie regionům – Jaké etapy?* [online].

VÝBĚR PROJEKTŮ - SROP

V rámci programového financování ze strukturálních fondů by měla být využívána jednotná metodika při výběru předložených projektů ucházejících se o finanční podporu, přesto se výběr projektů může u jednotlivých operačních programů v detailech lišit. Pro utvoření lepší představy o tomto procesu, popíší tedy proces výběru projektů podaných do SROP.

Rozhodující roli při výběru projektů v rámci SROP hrají Sekretariát regionální rady, Výbor regionálního rozvoje a Regionální rada. Regionální jednotkou jsou zde regiony soudržnosti NUTS II⁶⁷ tvořené jedním nebo více kraji, ale mohou to být popř. také jednotlivé kraje samostatně.

Vlastní proces hodnocení a výběru projektů se řídí Operačním manuálem SROP, který popisuje jednotlivé kroky vedoucí k výběru projektu a podpisu smlouvy o financování. Převážná část činností je vykonávána Sekretariátem regionální rady, v závěrečných fázích se zapojuje Regionální rada, Centrum pro regionální rozvoj a řídicí orgán. Všichni, kteří se aktivně podílejí na implementaci SROP, podepisují tzv. Etický kodex SROP⁶⁸, který má zabránit především střetu zájmů.

Proces výběru projektů probíhá v několika etapách. Prvním krokem je provedení **formálního zhodnocení** všech potřebných náležitostí u všech přijatých žádostí. V této fázi se kontroluje úplnost projektového návrhu – struktura, povinné přílohy, podpisy žadatele apod. V případě zjištěných nedostatků jsou žadatelé vyzváni k doplnění. Od oznámení nedostatků běží lhůta na doplnění formálních neúplností nebo nesprávností projektového návrhu. Následuje druhá etapa – **hodnocení přijatelnosti**, ve které se sleduje, zda je předkládaný projekt v souladu s výzvou, tzn. je-li dodržena maximální i minimální částka dotace apod.⁶⁹

Je-li projekt úspěšný v prvních dvou etapách, dostává se do třetí etapy hodnocení – **věcného hodnocení**. Zde je hodnocena finanční a technická kvalita projektu, a to obvykle metodou Delfy. Metoda Delfy je seriózní manažerská technika, jejíž podstatou je získat soubor názorů na konkrétní jevy. Shromažďují se hodnocení dle předem

---

⁶⁷ Více viz. kapitola 2.2. tabulka č.1.

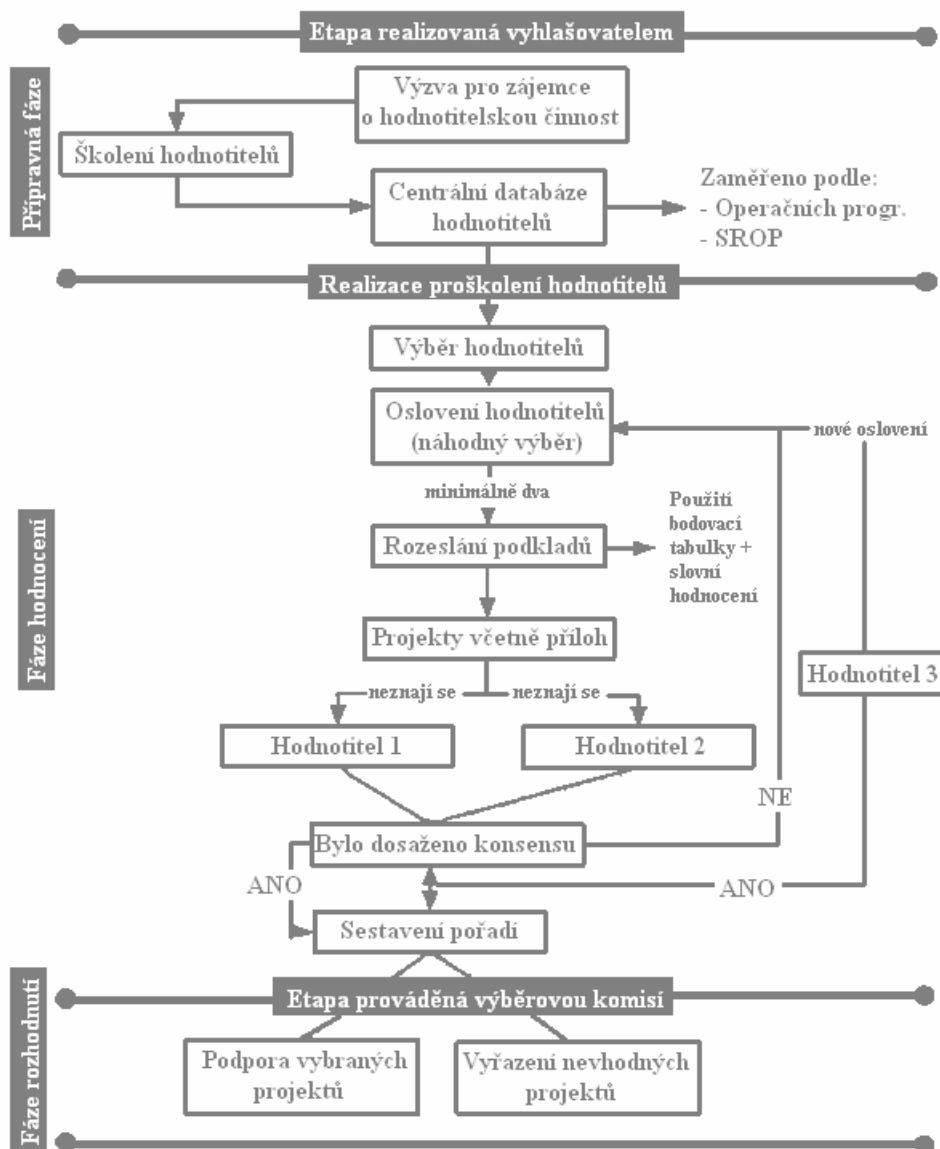
⁶⁸ Příklad Etického kodexu SROP viz. Příloha č.2.

⁶⁹ ŠUMPÍKOVÁ, M. – OCHRANA, F. – PAVEL, J. a kol. *Veřejné výdajové programy a jejich efektivnost*. Praha: Eurolex Bohemia, 2005.

stanovených hodnotících kritérií od různých odborníků a podle závažnosti se postupuje tak dlouho, dokud nedojde ke shodě či sblížení názorů. Podmínkou je, že odborníci musejí být proškoleni a zařazeni v centrální evidenci hodnotitelů. Pracují zcela nezávisle a vzájemně se neovlivňují. Metoda Delfy je zobrazena na obrázku č. 2.⁷⁰

Obrázek č.2: Využití metody Delfy při hodnocení projektů

Zdroj: ŠUMPÍKOVÁ, M. – OCHRANA, F. – PAVEL, J. a kol. *Veřejné výdajové programy a jejich efektivnost*. Praha: Eurolex Bohemia, 2005 (graficky upraveno).

⁷⁰ ŠUMPÍKOVÁ, M. – OCHRANA, F. – PAVEL, J. a kol. *Veřejné výdajové programy a jejich efektivnost*. Praha: Eurolex Bohemia, 2005.

Při věcném hodnocení hodnotitelé jednotlivé projekty „bodují“ na základě kritérií, daných řídicím orgánem. Řídicí orgán vytváří bodovací tabulky, které jsou nástrojem, jenž má zajistit transparentnost výběru projektů a zároveň zajistit dosažení cílů programu.⁷¹ V případě pochybností si mohou hodnotitelé vyžádat stanovisko nezávislého experta.⁷²

Po obodování projektů pracovníci Sekretariátu regionální rady vypracovávají **Hodnotící zprávu** pro Regionální radu, ve které uvádějí seznam projektů seřazených podle bodového ohodnocení pro každé opatření (tzv. longlist), včetně projektů nedoporučených Regionální radě k podpoře.

Zasedání Regionální rady k výběru projektů se koná do 20 kalendářních dnů od ukončení bodování a účastní se jej také zástupci Sekretariátu regionální rady. Regionální rada v úvodu zasedání o výběru projektů schvaluje bodovou hranici pro každé opatření a podopatření, pod kterou projekty nebudou podpořeny z důvodu jejich nedostatečné kvality, minimálně však na úrovni 50% celkového bodového ohodnocení. Projekty, které získaly více bodů, jsou navrženy k podpoře.

Regionální rada již nemění pořadí projektů a nemůže měnit ani výši dotace. Schvaluje pouze seznam projektů (longlist) pro každé opatření a to za celý region NUTS II, má proto možnost v extrémním případě vyloučit všechny předložené žádosti.

Procedura schvalování projektu dále zahrnuje fyzickou kontrolu ex-ante na místě realizace projektu prováděnou pracovníky Centra pro regionální rozvoj a závěrečné rozhodnutí ministra pro místní rozvoj o schválení podpory z prostředků SROP pro seznam projektů přijatých Regionální radou. V případě nedostatků u jednotlivých projektů jsou projekty nahrazeny náhradními na základě stávajícího bodového hodnocení.⁷³

---

⁷¹ *Problematické oblasti v distribuci a užívání - Hrozby a příležitosti strukturálních fondů v ČR* [online].

⁷² *Operační manuál SROP*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2005.

⁷³ FIGURKA, M. - ŽÍTEK, V. - HALÁMEK, P. - KLÍMOVÁ, V. - TONEV, P. *Teoreticko-metodologická východiska hodnocení programů podpory regionálního rozvoje*. Brno: ESF MU, 2005.

Operační manuál SROP. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2005.

SEKRETARIÁT REGIONÁLNÍ RADY

Sekretariát regionální rady je zřizován jako součást krajských úřadů a odpovídá příslušné Regionální radě. Jeho úkolem je konzultovat připravované projekty s potencionálními žadateli, administraci jednotlivých výzev pro předkládání projektů, příjem žádostí a projektů v příslušném regionu a jejich následné vyhodnocení.

VÝBOR REGIONÁLNÍHO ROZVOJE

Výbor regionálního rozvoje v rámci příslušného regionu soudržnosti má pouze poradní hlas. Sleduje realizaci SROP a předkládá Regionální radě doporučení pro úpravu programového dokumentu a doplňku na jejich úrovni. Jsou zde zpravidla zastoupeni představitelé významných subjektů zainteresovaných v naplňování cílů SROP, jako například představitelé obcí, krajské samosprávy, neziskových organizací, vysokých škol apod.

REGIONÁLNÍ RADA

Regionální rada je zřizována pro každý region soudržnosti NUTS II, členy volí zastupitelstva krajů ze svých řad. Člen Regionální rady tedy musí být krajským zastupitelem.⁷⁴

3.3. Realizace projektu

Je-li na určitý projekt schválena dotace ze strukturálních fondů, organizace, která realizuje projekt, je z důvodu nutnosti předfinancování zpravidla nucena čerpat z vlastních nebo cizích zdrojů. Finance z fondů EU jsou jí poskytnuty až po realizaci, nebo v určitých částkách v průběhu realizace. Zde opět narážíme na problém nízké bonity NNO ve srovnání s organizacemi ziskovými. Realizace projektu rovněž klade velké nároky na management projektu. Ziskové organizace jsou v této oblasti tedy mírně zvýhodněny z důvodu kvalitního personálního obsazení⁷⁵.

---

⁷⁴ *Problematické oblasti v distribuci a užívání - Hrozby a příležitosti strukturálních fondů v ČR* [online].

⁷⁵ Viz. kapitola 3.1.3 Personální zdroje.

4. Shrnutí teoretické části

Na evropskou politiku hospodářské a sociální soudržnosti připadá více než třetina prostředků z celkového rozpočtu EU. Tyto prostředky jsou věnovány na snížení rozdílů v rozvoji jednotlivých regionů a nerovností v blahobytu občanů.⁷⁶

Pro programové období 2000-2006 bylo Evropskou komisí vytyčeno devět cílů strukturální politiky EU. Pro zařazení jednotlivých regionů do působnosti některého z cílů se na území EU používá dělení na geografické statisticky srovnatelné celky nazývané NUTS, které většinou vycházejí z administrativního členění jednotlivých zemí.

Politika hospodářské a sociální soudržnosti EU je postavena na těchto principech: princip partnerství, programování, monitorování a vyhodnocování, koncentrace, adicionality, subsidiarity a solidarity. Tyto principy se odrážejí v programové i právní úpravě celého procesu poskytování pomoci.

Mezi nástroje naplňování politiky hospodářské a sociální soudržnosti se řadí především strukturální fondy a Fond soudržnosti. K jejich vyváženému působení přispívá naplňování tzv. horizontálních priorit, které jsou společné všem programům a iniciativám financovaným ze strukturálních fondů.

Realizace evropské strukturální politiky probíhá prostřednictvím tzv. programování, které je založeno na rozdělování prostředků strukturálních fondů na základě víceletých rozvojových programů. Ty jsou dále tvořeny prioritami a opatřeními s vlastními rozpočty.⁷⁷

Česká republika doposud využila pouhých 23,5% nabízených finančních prostředků ze strukturálních fondů EU. Možnost získání evropských finančních prostředků je tedy v České republice využívána poměrně málo, přestože pro české organizace by tyto prostředky mohly být velice významné, a to především pro organizace neziskové, které

---

⁷⁶ *Fondy Evropské unie* [online].

Regionální politika [online].

⁷⁷ *Průvodce fondy Evropské unie*. Praha: MMR ČR – Odbor vnějších vztahů, 2005.

se neustále potýkají s nedostatkem finančních zdrojů.⁷⁸ České neziskové organizace jsou ovšem v mnoha oblastech znevýhodněny oproti organizacím ziskovým.

Výhodu pro ziskové organizace lze nalézt již při *zpracování projektu*, a to v široké škále možností využití profesionálních dotačních a grantových poradců. Pro neziskovou organizaci se jedná o natolik finančně náročnou investici, že raději volí tvorbu projektu „svépomocí“ nebo využívá sektorově vyhraněné grantové poradenství či poradenství u poskytovatele podpory, což je možnost sice užitečná, ale méně efektivní, neboť tohoto poradenství nelze v konečném důsledku využít jako „konkurenční výhody“.

U většiny projektů je nutnost předfinancování. Zisková organizace bývá pro banky více bonitní než organizace nezisková, má proto větší šanci získat na předfinancování bankovní úvěr. Pro neziskové organizace bývá naopak skutečnost, že musí projekt nejprve realizovat a teprve poté jsou jim ze strukturálních fondů poskytnuty finanční prostředky, nepřekonatelným problémem.⁷⁹

Dalším problémem je to, že v neziskových organizacích často chybějí odborníci, kteří by se mohli plně věnovat tvorbě kvalitního projektu. Na rozdíl od organizací ziskových si neziskové organizace experta na tvorbu projektů jen málokdy udrží a externího odborníka si z finančních důvodů většinou nemohou dovolit. Stejný problém je i s lidmi schopnými a ochotnými projekt řídit.

Schvalování a výběr projektů je složitý proces, který se u projektů podaných organizacemi ziskovými a neziskovými neliší, je však různý v rámci jednotlivých operačních programů..

Při samotné *realizaci projektů* opět narážíme na problém nízké bonity neziskových organizací ve srovnání s organizacemi ziskovými. Realizace projektu rovněž klade velké nároky na management projektu. Ziskové organizace jsou v této oblasti tedy mírně zvyhodněny z důvodu zpravidla kvalitnějšího personálního obsazení.⁸⁰

---

⁷⁸ Komise potvrzuje slova Jany Bobošíkové o neschopnosti ČR čerpat ze SF EU [online].

⁷⁹ Problematické oblasti v distribuci a užívání - Hrozby a příležitosti strukturálních fondů v ČR [online].

⁸⁰ Základní informace - Hrozby a příležitosti strukturálních fondů v ČR [online].

5. Průzkum mínění NNO na Českobudějovicku

Při zjišťování údajů uvedených v teoretické části této práce jsem narazila na poměrně závažný nedostatek. V české ani evropské legislativě totiž neexistují žádná striktně daná pravidla pro zveřejňování informací týkajících se využívání prostředků ze strukturálních fondů Evropské unie.

Z analýzy, kterou nechala zpracovat Transparency International (TIC)⁸¹, vyplývá, že v ČR není zveřejňován dostatek informací o projektech podporovaných ze strukturálních fondů. „*V současné době se ve většině případů zveřejňují pouze základní informace o projektech, tj. název žadatele, název projektu, výše příspěvku ze SF a z národního rozpočtu. Z těchto údajů, které mají spíše administrativní charakter, nelze usoudit, zda jsou tyto veřejné prostředky vynakládány efektivně a v souladu s cíli a prioritami SF,*“ říká projektová manažerka TIC.⁸² Podle TIC jsou existující informační zdroje nepřehledné a jejich údaje neúplné. Chybí především podrobnější informace o podpořených projektech, tzn. popis projektu, jeho výstupy, výsledky a dopady.

Neúplné informace a problematický přístup k nim činí i tak dost komplikovaný systém rozdělování prostředků ze SF neprůhledným a znemožňuje kontrolu. Nedostupnost údajů o podpořených projektech vede navíc k tomu, že neúspěšní žadatelé nemají možnost porovnat své projekty s těmi úspěšnými.⁸³

Dostupné zdroje kromě podrobnějších informací nenabízejí také údaje a statistiky o tom, jak jsou prostředky ze strukturálních fondů využívány právě neziskovými organizacemi. Provedla jsem proto průzkum mezi čtyřiceti náhodně vybranými českobudějovickými neziskovými organizacemi⁸⁴.

---

⁸¹ TIC = organizace zaměřující se především na prosazování systémových změn v oblasti veřejné správy a legislativy, ale také v soukromém sektoru. Prostřednictvím projektů, jejichž obsah vyplývá z pravidla z analýzy problémů konkrétní oblasti, TIC aktivně přispívá k iniciování systémových změn. Tyto výsledky TIC následně monitoruje a připravuje doporučení k případným úpravám aplikovaných postupů.

⁸² TIC upozorňuje na nutnost zveřejňovat podrobnější údaje o využívání prostředků evropských strukturálních fondů v ČR [online].

⁸³ O TIC [online].

⁸⁴ Více viz. Metodická část (kapitola 1).

Zástupci neziskových organizací nejprve vyplnili dotazník a poté s nimi byl veden rozhovor za účelem získání podrobnějších informací. Zjištěné výsledky jsem pro větší přehlednost zanesla do grafů.

Všem respondentům byly položeny tyto otázky⁸⁵:

- 1) Víte, co jsou strukturální fondy (SF) a jaké nabízejí možnosti pro české neziskové organizace?
- 2) Žádali jste již o přidělení prostředků ze strukturálních fondů EU na některý z Vašich projektů (nebo jste byli součástí projektu partnerského)?
- 3) Vytvářeli jste projekt a žádost o podporu sami či s využitím externího poradenství?
- 4) Byl některý z Vašich projektů podpořen?
- 5) Byl (je) podpořený projekt realizován?
- 6) Z jakého důvodu jste možnosti získání prostředků ze SF EU nikdy nevyužili?
- 7) Chystáte se do budoucna požádat o finanční prostředky ze SF EU?
- 8) Jaké změny byste uvítali v této oblasti?

Po zodpovězení výše uvedených otázek byly respondentům kladeny ještě doplňující dotazy, týkající se především překážek v čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů pro neziskové organizace⁸⁶.

Např. na otázku č.1 odpovědělo 39 ze 40 respondentů, že ví, co jsou strukturální fondy a jaké možnosti pro NNO nabízejí. Jako doplněk k této otázce jsem položila dotaz, zda informace, které jim byly doposud z různých zdrojů poskytovány, jsou dostačující. 70% NNO odpovědělo, že jim chybí podrobnější návod, jak postupovat v praxi, chtějí-li získat finanční prostředky z fondů EU. Uvítaly by tedy méně teoretických informací a více praktických ukázek, případových studií, příkladů atd.

Respondentům, kteří se vyjadřovali k otázce č.4, jsem dále pokládala otázky týkající se procesu schvalování žádostí o podporu ze SF EU. Ptala jsem se mimo jiné, zda považují tento proces za objektivní či k němu mají určité výhrady.

Odpovědi na otázku č.8 jsem využila v kapitole č.6: Návodů a doporučení, kde uvádím změny, které by mohly vést k nápravě stávajících problémů a nedostatků v celém

---

⁸⁵ Viz. dotazník v Příloze č.1.

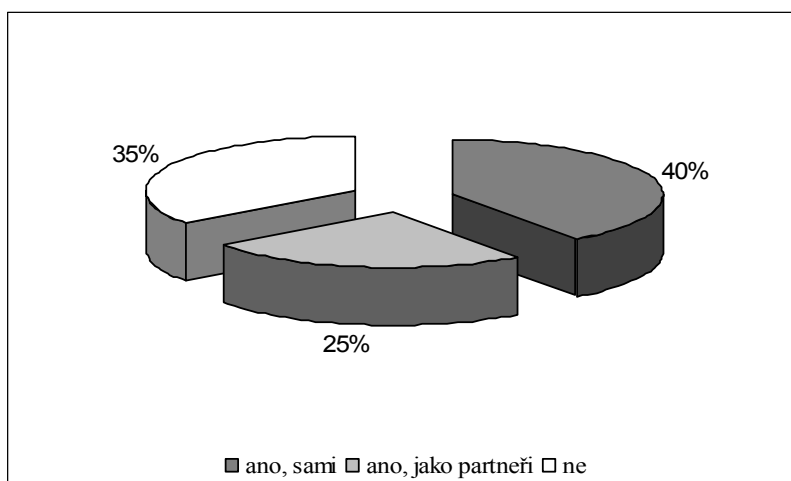
⁸⁶ Více viz. Metodická část (kapitola 1).

systemu SF EU a především v možnostech čerpat peněžní prostředky ze strukturálních fondů pro neziskové organizace.

5.1. Problémy

Jak již bylo zmíněno v teoretické části této práce, Česká republika doposud využila pouze část nabízených finančních prostředků ze strukturálních fondů EU. Za účelem zjistit, zda možnost získat evropské finanční prostředky využívají českobudějovické neziskové organizace, jsem respondentům položila otázku: *Žádali jste již o přidělení prostředků ze strukturálních fondů EU na některý z Vašich projektů (nebo jste byli součástí projektu partnerského)?* Z odpovědí respondentů jsem vytvořila následující graf:

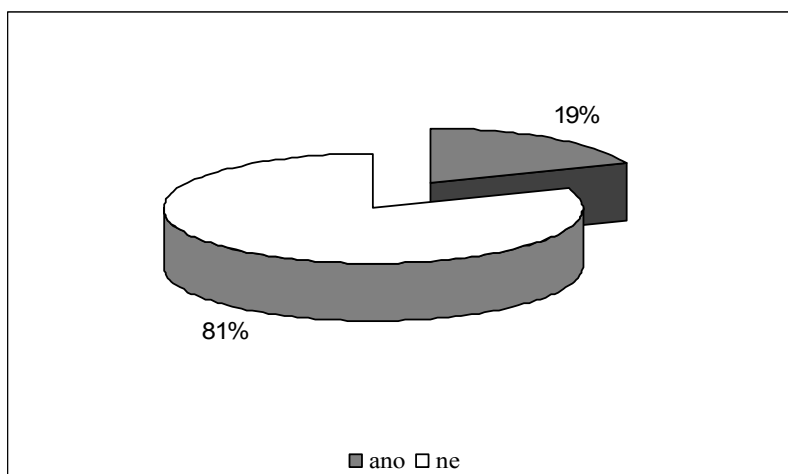
Graf č.2: Podávání žádostí o dotace ze SF EU českobudějovickými NNO

Na grafu č.2 vidíme, že 65% respondentů se pokusilo získat finanční prostředky ze strukturálních fondů Evropské unie. Tímto výsledkem jsem byla překvapena, neboť ukazuje, že velká část NNO se o získání prostředků ze SF EU alespoň pokusila. Nabízí se však otázka, kolik projektů bylo nakonec podpořeno. Respondenti byli proto tázáni: *Byl některý z Vašich projektů podpořen?* Na základě odpovědí byl vytvořen následující graf, který ukazuje, jaká část žádostí o finanční prostředky z fondů EU byla nakonec schválena.

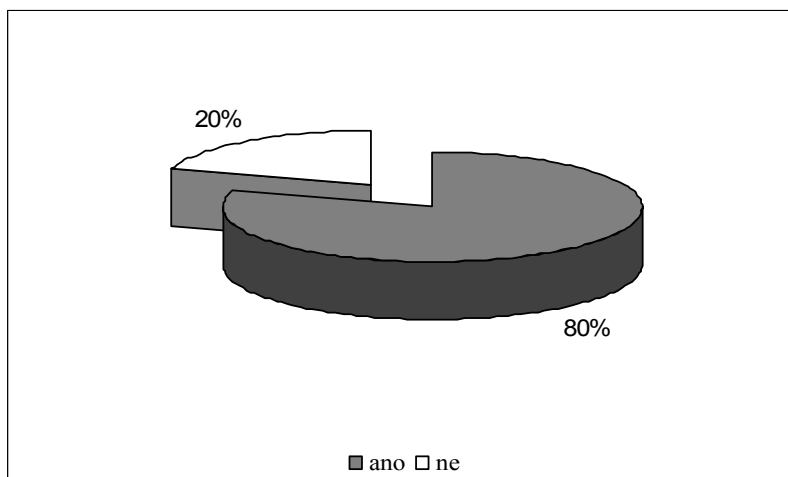

Graf č.3: Podpořené projekty

Schválena byla žádost o přidělení prostředků ze SF pouze necelé pětiny (19%) českobudějovických NNO. Zde vidíme, že by se NNO měly více zamýšlet nad tím, na jaké projekty peníze žádají, jak pečlivě žádosti o podporu vypracují apod. Navíc to, že je žádost o podporu schválena, ještě neznamená, že projekt bude skutečně realizován. Žadatel má právo se i po schválení podpory na určitý projekt rozhodnout, zda jej opravdu realizuje. Následovala proto otázka: *Byl (je) podpořený projekt realizován?*

Graf č.4: Realizované projekty

V konečné fázi je realizováno 80% projektů. Přestože se jedná o velké číslo, realizováno by mělo být 100% schválených projektů, aby ČR opravdu využila všechny finanční prostředky, které se z EU nabízí. Je důležité, aby žadatelé byli připraveni na realizaci projektu, aby počítali s možnými problémy, dopředu věděli o rizicích, která mohou nastat a měli připraveny alternativy řešení těchto problémů a rizik. Při rozhovoru

jsem se respondentů ptala, na jaké problémy v této oblasti narazili a pro účely této práce jsem zmíněné problémy opět rozdělila do tří skupin:

- problémy při zpracování projektu,
- problémy při schvalování projektu,
- problémy při realizaci projektu.

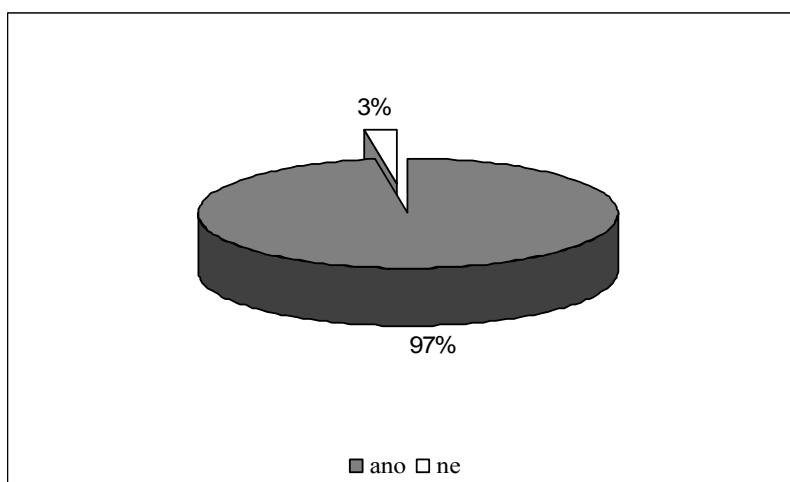
5.1.1. Zpracování projektu

Před vypracováním projektu a také v průběhu zpracování projektu narážejí neziskové organizace na mnoho překážek a problémů. Nejprve se vrátím ke grafu č.2 a budu se věnovat příčinám toho, proč se 35% NNO o získání evropských financí nikdy nepokusilo.

NEDOSTATEČNÁ INFORMOVANOST

Všem respondentům jsem položila otázku: *Víte, co jsou strukturální fondy a jaké nabízejí možnosti pro české neziskové organizace?* Pouze jeden ze čtyřiceti respondentů odpověděl, že o strukturálních fondech sice slyšel, ale nevybavuje si, v jaké to bylo souvislosti. Všichni ostatní respondenti věděli nejen to, k čemu strukturální fondy slouží, ale dokázali i popsat, jak je mohou právě neziskové organizace využít.

Graf č.5: Znalost SF a možností čerpat prostředky ze SF pro NNO

Respondenti se shodli na tom, že brzy po vstupu České republiky do Evropské unie byla nedostatečná informovanost jednou z největších příčin malého zájmu neziskových organizací o evropské dotace. Začaly se proto pořádat různé semináře a školení

věnované právě problematice strukturálních fondů a možnostem využití členství v EU. Pořadatelé těchto akcí byly např. kraje ale také různé neziskové organizace.

Co však 70% neziskových organizací dodnes chybí, je jakýsi podrobný návod, jak mají v praxi postupovat, chtějí-li získat finanční prostředky z fondů Evropské unie. Konkrétně 28 ze 40 respondentů by uvítalo méně seminářů teoretických a více praktických ukázek, případových studií apod.

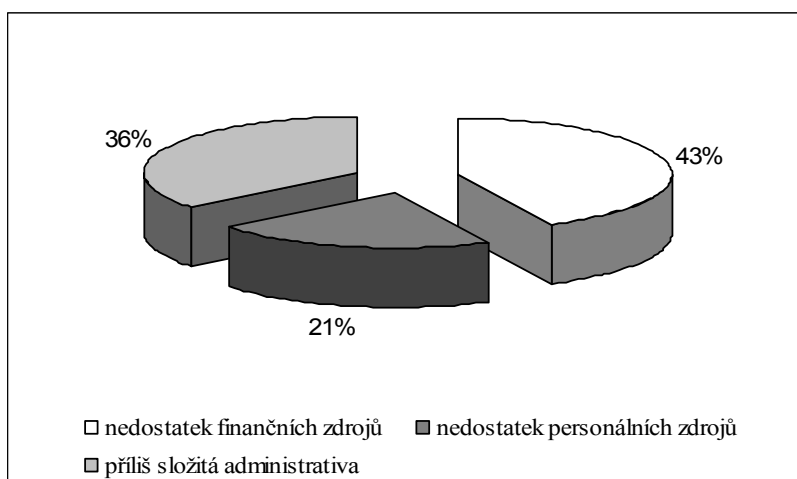
Na grafu č.5 vidíme, že nedostatečná informovanost o možnostech čerpání ze strukturálních fondů dnes již příčinou malého zájmu o finance z fondů EU není. Závažnější příčiny nevyužívání možnosti čerpat finanční prostředky ze strukturálních fondů jsou jiné. Respondenti, kteří uvedli, že se o získání finančních prostředků ze SF EU nikdy nepokusili, byli tázáni: *Z jakého důvodu jste této možnosti nikdy nevyužili?*

Nejčastěji jsem se v odpovědích respondentů setkala se třemi důvody: nedostatek finančních zdrojů, nedostatek zdrojů personálních, příliš složitá administrativa.

Tabulka č.13: Příčiny nepodání žádosti o finanční prostředky ze SF neziskovou organizací

Příčina:	Počet respondentů:
Nedostatek finančních zdrojů	12
Nedostatek personálních zdrojů	6
Příliš složitá administrativa	10

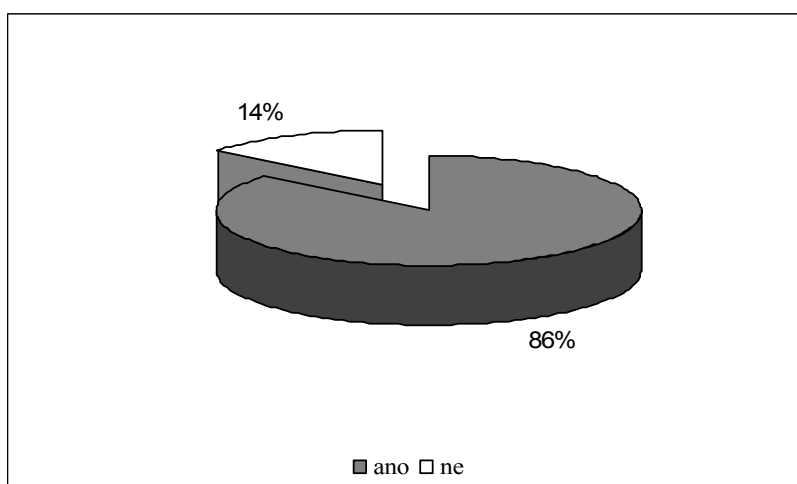
Graf č.6: Příčiny nepodání žádosti o finanční prostředky ze SF neziskovou organizací

NEDOSTATEK FINANČNÍCH ZDROJŮ

Z důvodu nutného předfinancování jsou z procesu financování ze strukturálních fondů vyloučeny méně majetné neziskové organizace nedisponující dostatečným objemem financí bez možnosti získat finance z cizích zdrojů. Respondent č.18 uvedl: „*Nezisková organizace si nemůže vytvořit rezervní fondy a financovat jimi projekty, na něž obdrží finance až následně. Menší organizace na evropské prostředky zkrátka nedosáhnou.*“ I menší a méně majetné neziskové organizace mohou však vytvořit opravdu kvalitní projekt, o který by Česká republika neměla přijít.

Graf č.7: Nedostatek finančních zdrojů

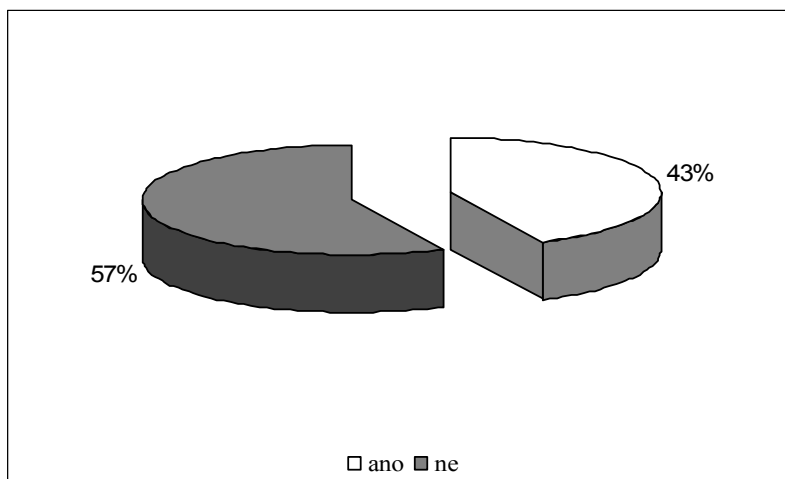
Dostatek finančních zdrojů na realizaci projektu nemá 86% respondentů, což lze považovat za velmi závažnou příčinu nevyužívání možnosti čerpat ze SF EU. Pouze 14% respondentů uvedlo, že dosud nepožádali o finanční prostředky z fondů EU z jiného důvodu než je nedostatek financí.

Velkým „oříškem“ jsou také zdroje národní, neboť jak uvedl Respondent č.5: „*Bojím se, že část podpory z EU nebude v budoucnu využita právě z důvodu špatného stavu českých veřejných financí.*“ V příštích letech se dle tohoto respondenta může stát, že Česká republika nebude mít dostatek prostředků na spolufinancování projektů podpořených Evropskou unií.

NEDOSTATEK PERSONÁLNÍCH ZDROJŮ

V neziskových organizacích často chybějí odborníci, kteří by byli schopni a ochotni vypracovat opravdu kvalitní projekt, popř. věnovat se jeho realizaci. Jak můžeme vidět v grafu č.8, téměř polovina dotazovaných NNO odpověděla, že mají nedostatek personálních zdrojů.

Graf č.8: Nedostatek personálních zdrojů

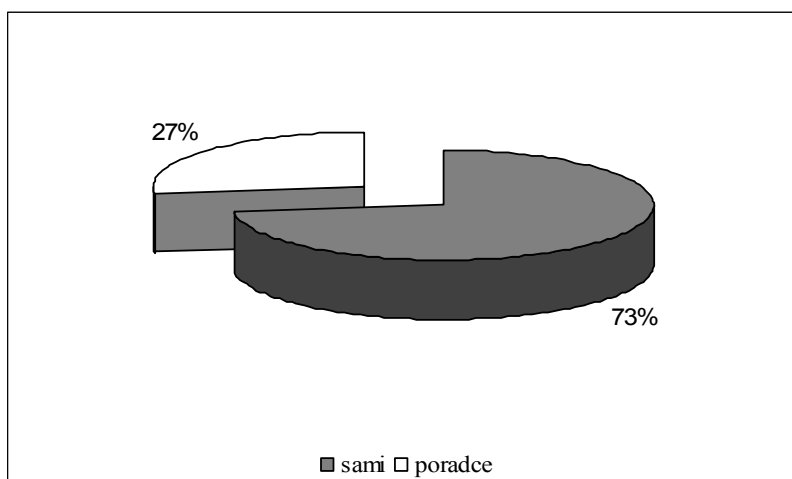
Vychová-li si nezisková organizace svého experta na projekty, jen málokdy si jej z finančních důvodů udrží.⁸⁷

Respondentům jsem položila následující otázku: *Vytvářeli jste projekt a žádost o podporu sami či s využitím externího poradenství?* Nezisková organizace má samozřejmě možnost využít služeb poradenské firmy nebo externího poradce. Respondent č.7 však uvedl: *„Cena za zpracování projektového návrhu v České republice je poměrně vysoká, v podstatě by se mohla rovnat cenové úrovni západoevropských zemí. Pohybuje se okolo 3 % z celkových investičních nákladů.“*

---

⁸⁷ Více viz. kapitola 3.1.3.

Graf č.9: Tvorba projektu

I přes vysokou cenu poradenství více než čtvrtina dotazovaných odpověděla, že si na zpracování projektu najala odborníka (zpracovatelskou firmu). Uváděli, že se jednalo o pro neziskovou organizaci poměrně finančně náročnou investici, která se ale v konečném důsledku vyplatila. Jak můžeme vidět z grafu č.9, zbývající $\frac{3}{4}$ NNO (přesněji 73%) se však do tvorby projektů pustily samy, což vyžaduje velmi kvalitní personální obsazení, neustálé prohlubování znalostí v oblasti strukturálních fondů a konzultace s úřady a agenturami (např. Krajský úřad v Českých Budějovicích nebo RERA⁸⁸). Jeden respondent z neziskové organizace, jejíž členové byli mladší 26 let, uvedl, že jim velmi pomáhá Česká mládežnická agentura, o.s. v Českých Budějovicích. I přesto 81% podaných projektů a žádostí o finance z EU nebývá schváleno⁸⁹.

Respondenti vytvářející projekt bez pomoci odborníka se shodují na faktu, že s druhým a dalším projektem byli při schvalování úspěšnější. První projekt jim tedy sloužil jako „projekt nanečisto“, naučili se na něm, jak správně formulovat, zaujmout a dodržet všechny potřebné náležitosti. A přestože první projekt podpořen nebyl, s ještě větší energií vytvořili projekt nový, upravený, ve kterém využili získaných zkušeností.

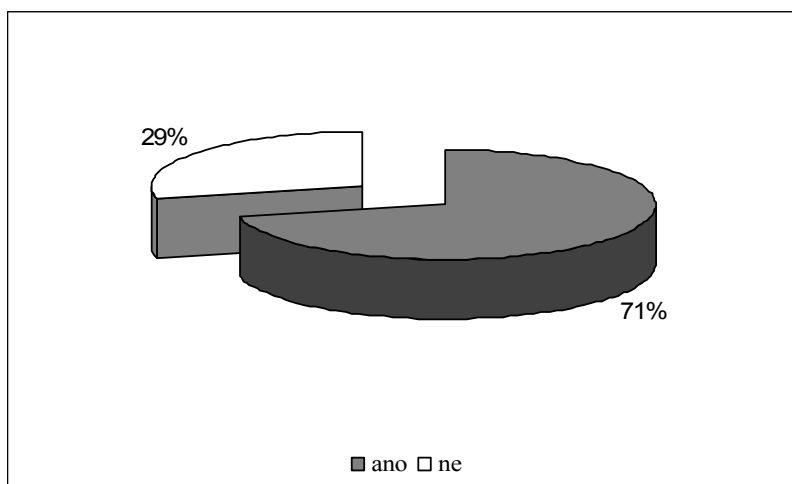
⁸⁸ Regionální rozvojová agentura hraje významnou roli při přípravě a realizaci programů podporovaných ze zdrojů Evropské Unie.

⁸⁹ Viz. graf č.3.

SLOŽITÁ ADMINISTRATIVA

Respondent č.11 se k problému složité administrativy vyjádřil takto: „*Velice složitá a časově náročná administrativa odradí mnoho neziskových organizací od tvorby projektu, který by mohl být pro společnost velmi přínosný.*“ S tímto názorem mi nezbyvá než souhlasit, neboť i velká část ostatních respondentů jmenovala složitou administrativu jako jeden ze tří nejvíce zmiňovaných problémů⁹⁰.

Graf č.10: Příliš složitá administrativa

To, že je od tvorby projektu a žádosti o podporu z evropských fondů odradila mimo jiné příliš složitá administrativa uvedlo 71% respondentů. Kromě názorů, že příliš složitá administrativa odvrací pozornost od kvalitativní stránky projektu jsem se však setkala také s naprosto odlišným tvrzením. „*Se složitou administrativou souhlasím, protože odděluje zrna od plev. Přes složité administrativní náležitosti projektu se slabší organizace prostě nedostanou a to je správné*“, sdělil mi Respondent č.27.

Problém velmi složitých administrativních náležitostí projektu souvisí také s personálním obsazením dané neziskové organizace. Složitá administrativa totiž vyžaduje vysoké pracovní nasazení právě v oblasti tvorby projektu.

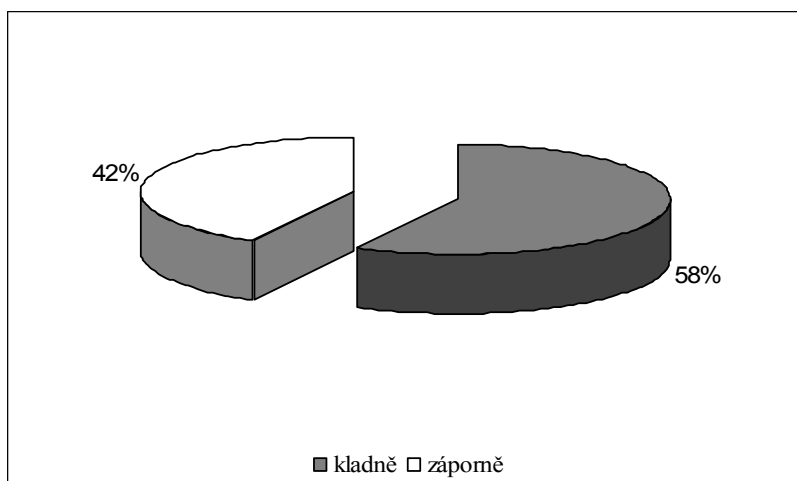
⁹⁰ Více viz. tabulka č.13.

5.1.2. Schvalování projektu

NNO, které se přenesly přes výše uvedené problémy a zpracovaly projekt za účelem získání finančních prostředků z evropských fondů (65% NNO), však ještě zdaleka neměly vyhráno. Následuje totiž procedura schvalování projektu.

Jak již bylo uvedeno v teoretické části této práce, proces schvalování projektů je natolik složitou záležitostí, že se stává pro žadatele naprosto neprůhledným a často zcela nepochopeným. Respondentům byl položen dotaz, zda považují tento proces za objektivní, vyhovující či k němu mají určité výhrady.

Graf č.11: Hodnocení procesu schvalování projektů

Proces schvalování žádostí o podporu projektu ze SF EU hodnotilo 42% respondentů záporně. Respondent č.9 např. uvedl: „*Organizací zapojených do administrativy spojené se strukturálními fondy Evropské unie je příliš mnoho, což vede k nejistotě, kam máme předkládat své žádosti a kde můžeme získat pomoc a dodatečné informace.*“ Více než třetina respondentů (38%) dále uvádí, že vůbec nevědí, která konkrétní osoba je kompetentní jim poskytnout relevantní informace, tvrdí, že se informace od různých osob v rámci jedné organizace nejdnou lišily.

Respondenti také nejsou spokojeni se systémem hodnocení projektů. Příčinu své nespokojenosti vysvětluje Respondent č. 9 takto: „*Stává se, že projekty v rámci SROP předložené neziskovou organizací, jejímž zakladatelem je kraj, jsou hodnoceny Sekretariátem regionální rady, který je zřízen jako součást daného krajského úřadu, což mě osobně vede k podezření z mírného nadřívání.*“

Všichni, kteří se aktivně podílejí na procesu schvalování žádostí o podporu z fondů EU, podepisují tzv. Etický kodex⁹¹, který má zabránit především střetu zájmů. Jak ovšem říká respondent č. 27: *„V souladu s tímto etickým kodexem je i situace, kdy zaměstnanci krajského úřadu hodnotí vlastní projekty podávané přímo krajem, proto si myslím, že tento etický kodex nemá příliš velký význam.“*

5.1.3. Realizace projektu

Respondent č.33 se k realizaci projektu vyjádřil takto: *„To, že je projekt vypracován přesně podle pravidel a že je schváleno přidělení prostředků ze strukturálních fondů právě na tento projekt, ještě neznamená, že je nakonec opravdu kvalitně realizován. Během realizace některých projektů lze jen velmi stěží ověřit, zda v konečném důsledku projekt opravdu přinese slibovaný žádoucí výsledek a především, zda je tohoto výsledku dosaženo tím nejehospodárnějším způsobem.“*

Realizace projektu vyžaduje kvalitní management projektu a bezproblémovou, oboustranně výhodnou a vhodnou spolupráci s dodavateli. Do fáze realizace projektu se dostaly pouze 4 z dotazovaných českobudějovických NNO. Všichni 4 respondenti (zástupci těchto NNO) uvedli, že sestavili opravdu kvalitní projektový tým, zároveň se však svěřili, že hledání dodavatelů již takovou pečlivost nevěnovali. Jednoduše cíleně oslovili dodavatele, s nimiž již v minulosti pracovali. Přitom právě vypsaná výběrová řízení na dodavatele zboží či služeb by mohla dle mého názoru přispět k efektivnějšímu financování v celém systému čerpání finančních prostředků ze SF EU.

Dva respondenti si stěžovali na problémy s včasným zajištěním financování jednotlivých fází projektu u projektů financovaných průběžně. Poukázali na následující problém. Finanční prostředky dostávají neziskové organizace později než je jim původně přislíbeno (jedná se často o měsíce prodlení), nicméně harmonogram projektu je nutno dodržet, tudíž je potřeba financovat z vlastních zdrojů i to, s čím realizátor projektu původně nepočítal, což velmi ohrožuje nejen realizaci projektu, ale i existenci samotné organizace.

---

⁹¹ Příklad Etického kodexu SROP viz. Příloha č.2.

5.2. Shrnutí zásadních problémů

5.2.1. Zpracování projektu

NEDOSTATEČNÁ INFORMOVANOST

Přestože teoretických informací je dostatek, 70% českobudějovických NNO chybí podrobný návod, jak postupovat v praxi, chtějí-li získat finanční prostředky z fondů Evropské unie.

NEDOSTATEK FINANČNÍCH ZDROJŮ

Dostatek finančních zdrojů na realizaci kvalitního projektu nemá 86% respondentů. Pouze 14% respondentů uvedlo, že nepožádali o finanční prostředky z fondů EU z jiného důvodu než je nedostatek financí.

NEDOSTATEK PERSONÁLNÍCH ZDROJŮ

Nedostatkem personálních zdrojů trpí 43% dotazovaných. Především v neziskovém sektoru chybějí odborníci, kteří by byli schopni a ochotni vypracovat projekt. Vychová-li si nezisková organizace svého experta na projekty, jen málokdy si jej z finančních důvodů udrží.

SLOŽITÁ ADMINISTRATIVA

Od tvorby projektu a žádosti o podporu z evropských fondů odradila 71% respondentů mimo jiné i příliš složitá administrativa. Složitá administrativa navíc vyžaduje vysoké pracovní nasazení právě v oblasti tvorby projektu.

5.2.2. Schvalování projektu

NEJASNĚ STANOVENÉ KOMPETENCE, ŠPATNÁ INFORMOVANOST ÚŘEDNÍKŮ

Proces schvalování žádostí o podporu projektu ze SF EU záporně hodnotilo 42% respondentů. Největší problém vidí 38% respondentů ve stanovení kompetencí úředníků a jejich neinformovanosti.

NEOBJEKTIVNÍ HODNOCENÍ

Zaměstnanci krajského úřadu hodnotí projekty podávané přímo krajem, což je sice v souladu s etickým kodexem, ovšem zdaleka to nenapomáhá objektivnímu hodnocení.

5.2.3. Realizace projektu

NEREALIZOVÁNÍ SCHVÁLENÝCH PROJEKTŮ

V konečné fázi není 20% projektů realizováno, a to z toho důvodu, že jsou žadatelé ve fázi předkládání projektu nepřipraveni na možné problémy a rizika a nemají tudíž připraveny ani alternativy jejich řešení.

PRODLEVY VE FINANCOVÁNÍ

Dva respondenti poukázali na problémy s včasným zajištěním financování jednotlivých fází projektu u projektů financovaných průběžně. Finanční prostředky dostávají údajně později než je jim původně přislíbeno, což velmi ohrožuje nejen realizaci projektu, ale i existenci samotné organizace.

6. Návrhy a doporučení

V předchozí kapitole byly naznačeny nedostatky systému strukturálních fondů pro NNO v České republice. V dalším textu se budu zabývat právě výše uvedenými problémy a pokusím se navrhnout, jakým způsobem by se daly zmírnit nebo zcela eliminovat.

6.1. Zpracování projektu

NEDOSTATEČNÁ INFORMOVANOST

Subjekty, které se zabývají vzděláváním pracovníků neziskových organizací, by měly zvýšit své úsilí a zaměřit se více na praktická školení pracovníků NNO např. formou organizování seminářů s řešením konkrétních případových studií. Mohly by dokonce zajistit přednášky od zástupců neziskových organizací, které již realizovaly projekt podpořený z fondů EU, čímž by se o praktických zkušenostech úspěšných žadatelů dozvěděli žadatelé v této oblasti doposud neúspěšní. Na pořádání podobných akcí by bylo možné získat finanční prostředky právě ze strukturálních fondů EU.

Doporučením pro neziskové organizace je nepodceňovat tvorbu projektu, vždy pečlivě nastudovat příslušné dokumenty a formuláře, získat všechny potřebné informace atd.

NEDOSTATEK FINANČNÍCH ZDROJŮ

Nedostatek finančních zdrojů se ukázal být největším problémem, neboť jej zmínilo 86% respondentů. Tento problém se týká projektů, které vyžadují předfinancování ze strany žadatele. Užitečné by proto bylo zavést tzv. „zálohové financování“ všech schválených projektů, tzn., že náklady na realizaci projektu by byly propláceny průběžně během realizace projektu. V současné době toto zálohové financování poskytuje např. Ministerstvo životního prostředí.

Neziskovým organizacím by také velice pomohla možnost bezúročných půjček na schválené projekty, kterou by mohlo žadatelům poskytnout město nebo kraj. Po realizaci projektu a získání finančních prostředků ze strukturálních fondů by byla částka do městského či krajského rozpočtu navrácena.

NEDOSTATEK PERSONÁLNÍCH ZDROJŮ

Každá nezisková organizace by si měla „vychovat“ svůj vlastní projektový tým. Jednalo by se o řadové zaměstnance i řídicí pracovníky, kteří by se účastnili různých školení a vzdělávali se v oblasti získávání grantů a dotací. Takto sestavený projektový tým potřebuje silného lídra, což musí být charismatická osobnost loajální k organizaci, schopná motivovat ostatní. Chybou by ovšem bylo, kdyby práce a úspěchy celého projektového týmu závisely pouze na výkonu lídra. Žádný projekt totiž nesmí být závislý jen na jediném člověku, vždy by se mělo jednat o tým lidí, kteří jsou schopni se navzájem zastoupit. Vždy by se také mělo počítat s vyšším finančním ohodnocením zpracovatelů projektu, aby byli motivováni další tvorbě a neopouštěli organizaci.

Nemá-li organizace dostatek personálních zdrojů, neměla by se pouštět do projektu sama. Může se např. stát součástí projektu partnerského, přičemž nesmí zapomenout, že partnerství je nutno podložit smlouvami. Respondent č. 13 se k partnerství a smlouvám vyjádřil takto: „*Mysleli jsme si, že když se na něčem dohodneme, bude to prostě tak. Dnes už víme – vše je nutno podchytit smlouvami a bez nich ani ránu.*“

Není-li v silách organizace projekt vytvořit a splnit tím požadovaná kritéria, vyplatí se investovat právě do profesionálních poradenských služeb. Pokud se nezisková organizace při tvorbě projektu nemůže spolehnout na vlastní personální zdroje, doporučuji najmout si odborníka na zpracování projektového návrhu, samozřejmě je-li to pro organizaci jen trochu finančně možné.

SLOŽITÁ ADMINISTRATIVA

Složité administrativy nebyla žádným z respondentů zmíněna jako hlavní problém, 71% respondentů ji však zmínilo jako problém „doplňkový“, druhořadý. Respondent č.38 odpověděl: „*Naším největším problémem je to, že nemůžeme sehnat finance na předfinancování projektu. Navíc nás od tvorby projektu odrazuje až přehnaně složitě papírování.*“ Přestože se tedy nejedná o problém číslo jedna, doporučila bych jej řešit, a to např. upravením systému hodnocení projektů tak, aby potenciální žadatelé nebyli přespříliš zatěžováni zbytečnými aktivitami a mohli se soustředit více na kvalitu projektu. Nutností je striktně odlišit, které administrativní nedostatky budou považovány za závažné a které lze tolerovat. Hodnotící subjekty by zkrátka měly přihlížet více než k administrativní stránce projektu k jeho stránce obsahové.

6.2. Schvalování projektu

NEJASNĚ STANOVENÉ KOMPETENCE, ŠPATNÁ INFORMOVANOST ÚŘEDNÍKŮ

Velký nedostatek vidí 38% respondentů ve stanovení kompetencí úředníků a jejich informovanosti. Tento problém souvisí se systémem hodnocení projektů, kterému by prospěly mírné změny. Bezesporu by pomohlo zapojení menšího množství organizací do systému a jasné stanovení jejich pravomocí. Potřebné by dále bylo zlepšit výměnu informací mezi jednotlivými orgány a konečnými příjemci, důležitá je především neustálá všestranná komunikace.

Doporučila bych také více dbát na neustálé proškolení osob pracujících v organizacích zapojených do systému strukturálních fondů, aby byly schopny poskytovat vždy aktuální a relevantní informace.

NEOBJEKTIVNÍ HODNOCENÍ

Zde opět narážíme na nedostatky celého systému hodnocení projektů. Zaměstnanci krajského úřadu hodnotí projekty podávané přímo krajem, což je sice v souladu s etickým kodexem, ovšem zdaleka to nenapomáhá objektivnímu hodnocení. U žadatelů by mělo být eliminováno podezření z „nadržování“, a to právě změnami v samotném systému hodnocení. Ten by měl být nastaven tak, aby pro každého žadatele byla naprosto samozřejmá skutečnost, že hodnotitelé nejsou žádným způsobem propojeni s žádným jiným žadatelem.

Hodnotitelé samotní by měli neustále usilovat o maximální transparentnost postupů rozhodování, neboť neprůhlednost snižuje postupy hodnotících subjektů v očích veřejnosti. Přínosné by také bylo vnést více komunikace mezi hodnotícími subjekty a žadatele, což by vneslo vyšší kvalitu do projektové přípravy a zefektivnilo vydávání veřejných prostředků.

6.3. Realizace projektu

NEREALIZOVÁNÍ SCHVÁLENÝCH PROJEKTŮ

V konečné fázi není realizováno 20% projektů, a to z toho důvodu, že nejsou žadatelé ve fázi předkládání projektu připraveni na možné problémy a rizika a nemají tudíž připraveny ani alternativy jejich řešení. Tento problém je způsoben tím, že neziskové organizace mají nedostatek praktických zkušeností a informací z praxe. Proto bych zde opět doporučila, aby se subjekty zabývající se vzděláváním pracovníků neziskových organizací více zaměřily na praktická školení např. řešením konkrétních případových studií. Užitečné by jistě byly i již zmíněné přednášky od zástupců neziskových organizací, které již projekt podpořený z fondů EU realizovaly.

PRODLEVY VE FINANCOVÁNÍ

Nedostane-li nezisková organizace slíbené finanční prostředky včas, velmi to ohrožuje nejen realizaci projektu, ale i existenci samotné organizace. Doporučení je jednoduché: neprotahovat platby z malicherných důvodů jako jsou drobné administrativní nedostatky apod.

Neziskovým organizacím bych doporučila vždy dobře ošetřit termíny plateb ve smlouvách, již před realizací projektu počítat s možným zpožděním plateb jako s jedním z rizik a předem si vytvořit alternativy řešení tohoto problému.

7. Shrnutí praktické části

Možnost získat finance ze strukturálních fondů je pro Českou republiku bezesporu velkým přínosem, přesto v období 2000-2006 nevyužila veškeré nabízené finanční prostředky. Pro české neziskové organizace, které se potýkají s neustálým nedostatkem finančních zdrojů, je to jistě velká ztráta.

Z důvodu spolufinancování ze strany státu je v České republice systém získávání finančních prostředků z EU nastaven velice přísně a není vůbec jednoduché se o tyto prostředky ucházet.

Složitost tohoto systému však není bezpředmětná, dle mého názoru je vyhovující a mnoho bych na celém systému neměnila. Je správné, že vychází vstříc pouze úspěšným organizacím, které předloží silné, pravdivé a důvěryhodné argumenty. Podpora z fondů EU nemůže zachránit slabé či „potápějící se“ podniky a neměla by být samozřejmě poskytnuta ani organizacím s nejasnou vizí a nepromyšlenými návrhy.

Souhlasím s tím, aby projekty splňovaly náročná kritéria, byly realizovatelné, do detailu promyšlené a jejich obsahová stránka byla dokonale propracovaná. Je důležité, aby projekt vyjadřoval i zápal a odhodlání a přesvědčil tak hodnotitele, že výsledný produkt bude natolik unikátní a významný, že si projekt prostě zaslouží být schválen.

Při rozhovorech se zástupci neziskových organizací jsem se však dozvěděla i o slabých stránkách tohoto systému. Zjistila jsem, že neziskové organizace zde narážejí na mnoho pro ně nepřekonatelných problémů. Z důvodu nedostatku praktických zkušeností nedokáží vytvořit projekt vyhovující přísným požadavkům. Neseženou dostatek finančních zdrojů na předfinancování projektu, protože nemohou doložit závratné zisky. Nemají dost personálních zdrojů, neumí si poradit se složitou administrativou, ničí je prodlevy v získávání financí apod.

Došla jsem proto k následujícím závěrům:

Subjekty, které se zabývají vzděláváním pracovníků neziskových organizací, by se měly více zaměřit na praktická školení, např. formou organizování seminářů s řešením konkrétních případových studií. Na pořádání podobných akcí by bylo možné získat finanční prostředky právě ze strukturálních fondů EU.

Dále by bylo užitečné zavést tzv. „zálohové financování“ všech schválených projektů, které doposud vyžadovaly předfinancování ze strany žadatele. Náklady na realizaci

projektu by potom byly propláceny průběžně během realizace projektu, což by nekladlo tak vysoké nároky na vlastní zdroje žadatele. Neziskovým organizacím by také velice pomohla možnost bezúročné půjčky na schválené projekty poskytnutá městem či krajem. Po realizaci projektu a získání finančních prostředků ze strukturálních fondů by byla částka do městského či krajského rozpočtu navrácena.

Co se týče personálních zdrojů, každá nezisková organizace by si měla „vychovat“ svůj vlastní projektový tým a v projektu vždy počítat s vyšším finančním ohodnocením zpracovatelů projektu za účelem jejich motivování k další tvorbě a věrnosti ke své mateřské organizaci. Nemá-li organizace dostatek personálních zdrojů, má-li však dobré ideje, může se stát alespoň součástí projektu partnerského.

Není-li v silách organizace vytvořit projekt splňující požadovaná kritéria, vyplatí se investovat právě do profesionálních poradenských služeb, samozřejmě je-li to pro organizaci jen trochu finančně možné.

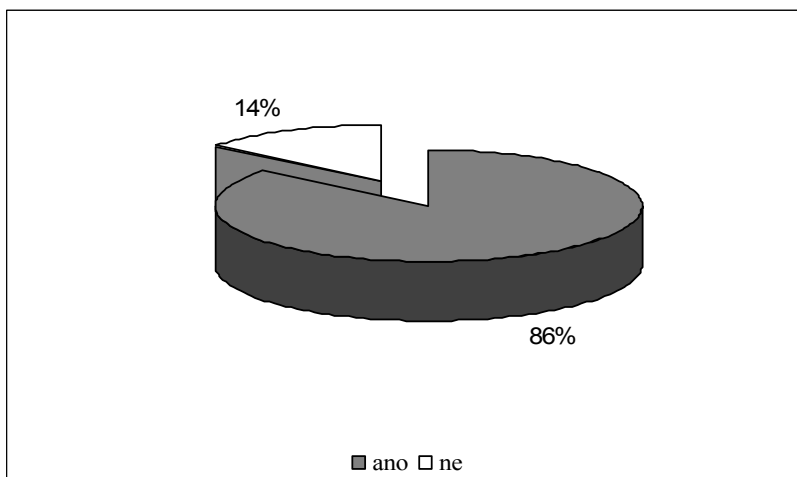
Doporučila bych také více dbát na neustálé proškolení osob pracujících v organizacích zapojených do systému strukturálních fondů, aby byly schopny poskytovat vždy aktuální a relevantní informace.

Nedostane-li nezisková organizace slíbené finanční prostředky včas, velmi to ohrožuje nejen realizaci projektu, ale i existenci samotné organizace. Doporučení je jednoduché: neprotahovat platby z malicherných důvodů jako jsou drobné administrativní nedostatky apod. Neziskové organizace by měly v tomto případě vždy klást důraz na dobré ošetření termínů plateb ve smlouvách, již před realizací projektu počítat s možným zpožděním plateb jako s jedním z rizik a předem si vytvořit alternativy řešení tohoto problému.

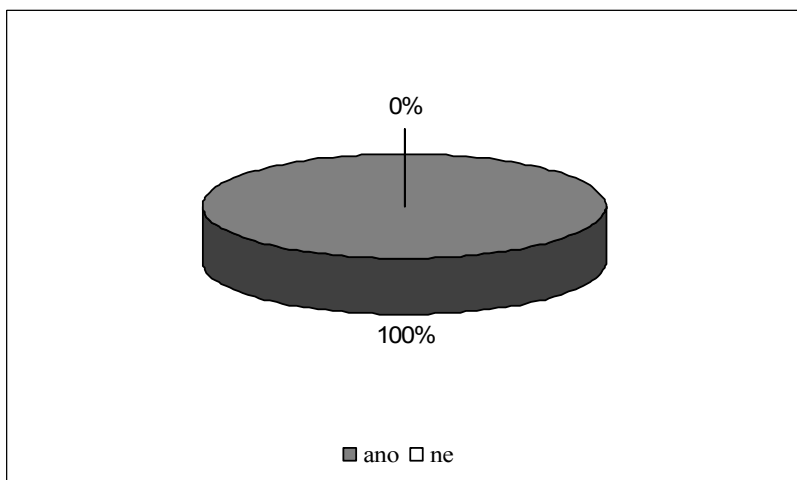
Orgány podílející se na systému přidělování prostředků ze strukturálních fondů by neměly výše uvedené problémy přehlížet, neboť jak můžeme vidět na grafech č.12 a č.13, o získání prostředků z EU se pokouší stále více organizací a jistě není v zájmu České republiky tyto organizace od jejich projektových záměrů odrazovat.

Na otázku: *Chystáte se do budoucna požádat o finanční prostředky ze SF EU?* odpovědělo *Ano* 86% NNO, které se doposud získat finanční prostředky ze SF EU nepokusily a 100% NNO, které již alespoň jednou žádost podávaly.

Graf č.12: Budoucí záměry NNO, které se doposud nepokusily získat finance ze SF EU

Graf č.13: Budoucí záměry NNO, které se již pokusily získat finance ze SF EU

Vidíme, že neziskové organizace se do budoucna⁹² chystají ještě více využívat finanční prostředky ze strukturálních fondů k naplňování svého poslání a je důležité, aby jim v tom Česká republika pomohla. Dobré nápady a inovace by jednoznačně neměly zůstat bez povšimnutí.

---

⁹² Schéma systému v novém programovacím období (2007-2013) viz. Příloha č.3.

Závěr

Popsala jsem systém Strukturální politiky v období 2000-2006, nastínila základní předpoklady pro čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů Evropské unie a porovnávala, jak tyto předpoklady splňují organizace ziskové a neziskové. Poté jsem na základě rozhovorů se zástupci neziskových organizací poukázala na nejčastěji zmiňované problémy neziskových organizací při získávání finančních prostředků z fondů EU a navrhla možnosti jejich nápravy.

Cíle, které jsem měla mou diplomovou prací naplnit, byly definovány již na počátku této práce v kapitole Metodická část. Nyní bych je ráda připomněla a zamyslela se nad tím, zda se mi podařilo splnit je v plném rozsahu, popř. jaké překážky se objevily při jejich naplňování.

Cíl teoretické části práce:

Popsat systém Strukturální politiky Evropské unie v období 2000-2006 a porovnat předpoklady ziskových a neziskových organizací pro získání finančních prostředků ze SF EU

Systém strukturálních fondů EU je velmi složitou záležitostí a popsat jej vyžadovalo nastudovat mnoho (často nesourodých) zdrojů. Zhodnocení toho, jak srozumitelně jsem tento systém popsala, bych nechala na budoucích čtenářích této práce.

Při porovnávání předpokladů ziskových a neziskových organizací pro získání finančních prostředků ze SF EU jsem postupně narazila na velmi mnoho rozdílů. Věnovala jsem se proto pouze těm odlišnostem, které spatřuji jako znevýhodnění organizací neziskových. Úplné porovnání výhod a nevýhod pro ziskové i neziskové organizace se mi postihnout nepodařilo. Při stanovování tohoto cíle jsem tedy dostatečně neodhadla své možnosti. Podrobné zpracování tohoto tématu by však bezesporu mohlo být dobrým námětem pro další práci.

Cíl praktické části práce:

Zjistit dosavadní zkušenosti NNO s čerpáním prostředků ze SF EU, poukázat na nejčastější problémy a navrhnout jejich řešení

Zjišťování zkušeností NNO s čerpáním prostředků ze SF EU pro mě zpočátku nebylo vůbec jednoduché. Někteří zástupci neziskových organizací mi odmítali vyplnit zaslaný

dotazník. Argumentovali takto: „*Času je málo, studentů mnoho a dotazníkových šetření přešel.*“ Když však zjistili, že se opravdu zajímám o jejich aktuální problémy, většina z nich změnila názor a velice ochotně mi s tvorbou této práce napomáhali. S chutí navrhovali i mnoho řešení zmíněných problémů, z čehož jsem usoudila, že by se rádi účastnili jakési zpětné vazby určené orgánům podílejícím se na celém procesu přidělování prostředků ze strukturálních fondů EU v ČR.

Rozhovory se zástupci neziskových organizací pro mě byly opravdu velkým zážitkem a pevně doufám, že i v budoucnu zkušenosti získané tímto průzkumem použiji a zúročím. Naplňování tohoto cíle (získávání informací z praxe) pro mě bylo nejzajímavější a nejzáživnější částí celé mé práce.

Myslím si, že realizace některých mých návrhů by mohla neziskovým organizacím získání prostředků ze strukturálních fondů výrazně usnadnit a právě v tom spatřuji největší přínos mé diplomové práce. Vždyť neziskové organizace jsou ty, které si zaslouží naši maximální podporu. Pro naši společnost jsou nezbytné, neboť jsou to organizace, kterým „nejde o sebe“, nestarají se o dosahování zisku, ale o poskytování užitku těm, kteří to opravdu potřebují.

Seznam zdrojů

Literatura:

- FIGURKA, M. - ŽÍTEK, V. - HALÁMEK, P. - KLÍMOVÁ, V. - TONEV, P. *Teoreticko-metodologická východiska hodnocení programů podpory regionálního rozvoje*. Brno: ESF MU, 2005.
- JETMAR, M. *Politika hospodářské a sociální soudržnosti a její vliv na modernizaci veřejné správy v ČR, problematika evaluace regionálních programů v ČR*. In: WOKOUN, R. – MATES, P. *Management regionální politiky a reforma veřejné správy*. Praha: Linde Praha, 2006. ISBN 80-7201-608-3.
- LUKÁŠ, Z. – NEUMANN, P. *Společná zemědělská politika EU – Regionální a strukturální politika EU*. Praha: VŠE v Praze, 2000. ISBN 80-245-0064-7.
- POSTRÁNECKÝ, J. *Cíle a nástroje regionální politiky*. In: WOKOUN, R. – MATES, P. *Management regionální politiky a reforma veřejné správy*. Praha: Linde Praha, 2006. ISBN 80-7201-608-3.
- ŠUMPÍKOVÁ, M. – OCHRANA, F. – PAVEL, J. a kol. *Veřejné výdajové programy a jejich efektivnost*. Praha: Eurolex Bohemia, 2005. ISBN 80-86861-77-5.
- WOKOUN, R. – MATES, P. *Management regionální politiky a reforma veřejné správy*. Praha: Linde Praha, 2006. ISBN 80-7201-608-3.
- WOKOUN, R. *Regionální a strukturální politika Evropské unie: obecná východiska, implementace a monitorování*. Praha: VŠE v Praze, 2004. ISBN 80-245-0734-X.
- WOKOUN, R. *Regionální politika*. In: ŽÁK, M. a kol. *Velká ekonomická encyklopedie. 2. rozšířené vydání*. Praha: Linde Praha, 2002. ISBN 80-7201-381-5.
- WOKOUN, R. – LUKÁŠ, Z. – KOUŘILOVÁ, J. *Výkladový slovník regionální a strukturální politiky Evropské unie*. Praha: IFEC, 2002. ISBN 80-86412-18-0.

Periodika a brožury:

- *Neziskové organizace na cestě do Evropské unie*. Praha: Nadace Open Society Fund, 2005.
- *Operační manuál - Krok za krokem SROPem*, Praha: MMR ČR – Odbor vnějš. vztahů, 2004.
- *Operační manuál SROP*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2005.
- *Průvodce fondy Evropské unie*. Praha: MMR ČR – Odbor vnějších vztahů, 2005.
- WOKOUN, R.. *Regionální a strukturální politika (Politika soudržnosti Evropské unie v programovém období 2007 – 2013)*. In: *Urbanismus a územní rozvoj*, Ročník X – číslo 1/2007.

Internet:

- *Analýza trhu grantového poradenství v Česku* [online]. 07-01-10 [cit. 07-02-15]. Dostupné z: <<http://www.grantadvisor.cz/casopis/2007-1-grantovy-poradce.pdf>>.
- *Evropská investiční banka* [online]. 06-12-04 [cit. 06-08-18]. Dostupné z: <http://www.sfdi.cz/univerzitni_cinnost/2_eib.pdf>.
- *Evropská unie regionům* [online]. 04-07-29 [cit. 06-08-18]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/publications/booklets/move/27/working2004_cs.pdf>.
- *Evropská unie regionům – Jaké etapy?* [online]. 06-06-06 [cit. 07-02-15]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/regional_policy/intro/working5_cs.htm>.
- *Evropské pojmy* [online]. 06-03-31 [cit. 06-09-23]. Dostupné z: <http://www.sec.cz/export/CZ/Prakticke_informace/Slovnicek_pojmu/Slovnicek_evropskyeh_pojmu.html>.
- *Evropský parlament – dokument ze zasedání* [online]. 07-03-28 [cit. 07-06-18]. Dostupné z: <<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+REPORT+A6-2007-0087+0+DOC+WORD+V0//CS>>.
- *Fond soudržnosti* [online]. 03-12-12 [cit. 06-11-01]. Dostupné z: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/fs>>.
- *Fondy Evropské unie* [online]. 03-12-12 [cit. 06-06-10]. Dostupné z: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/index.php?red=1>>.
- *Iniciativy společenství - Co jsou iniciativy společenství?* [online]. 03-12-12 [cit. 06-11-01]. Dostupné z: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/iniciativy-spolecenstvi>>.
- *Jednotné programové dokumenty* [online]. 03-12-12 [cit. 06-06-10]. Dostupné z: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/jednotne-programove-dokumenty>>.
- *Jednotný programový dokument pro Cíl 2* [online]. 03-12-12 [cit. 06-06-10]. Dostupné z: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/jpd2>>.
- *Jednotný programový dokument pro Cíl 3* [online]. 03-12-12 [cit. 06-06-10]. Dostupné z: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/jpd3>>.
- *Komise potvrzuje slova Jany Bobošíkové o neschopnosti ČR čerpat ze strukturálních fondů EU* [online]. 06-09-22 [cit. 07-02-15]. Dostupné z: <<http://www.bobosikova.cz/web/eu.nsf/001/42CF8068F4E248BDC12571F1004AC262?OpenDocument>>.
- MALÁČ, L.: *Evropský sociální fond, lidské zdroje a geneze koncepcí* [online]. 06-01-31 [cit. 07-06-30]. Dostupné z: <<http://www.iips.cz/upload/working%20papers/14malac05.pdf>>.

- *Objective 1 – Assistance to the regions whose development is lagging behind* [online]. 05-07-14 [cit. 06-06-10]. Dostupné z: <<http://europa.eu/scadplus/leg/en/lvb/g24203.htm>>
- *Objective 2 – Boost to the areas undergoing structural conversion* [online]. 05-06-16 [cit. 06-06-10]. Dostupné z: <<http://europa.eu/scadplus/leg/en/lvb/g24206.htm>>.
- *Objective 3 – Support for policies and systems of education, training and employment* [online]. 05-08-01 [cit. 06-06-10]. Dostupné z: <<http://europa.eu/scadplus/leg/en/lvb/g24207.htm>>.
- *O TIC* [online]. 05-07-13 [cit. 07-02-15]. Dostupné z: <<http://www.transparency.cz/index.php?lan=cz&id=1>>.
- *Problematické oblasti v distribuci a užívání - Hrozby a příležitosti strukturálních fondů v ČR* [online]. 06-01-01 [cit. 07-02-15]. Dostupné z: <http://www.transparency.cz/pdf/TIC_SF_sesit2.pdf>.
- *Průvodce OPMP* [online]. 05-01-25 [cit. 06-09-23]. Dostupné z: <[http://www.czechinvest.org/web/pwci.nsf/dwnl/5441CD432ACF30CCC1256FA800332CA1/\\$File/Pruvodce_OPMP.pdf](http://www.czechinvest.org/web/pwci.nsf/dwnl/5441CD432ACF30CCC1256FA800332CA1/$File/Pruvodce_OPMP.pdf)>.
- *Přehled čerpání ze SF* [online]. 07-01-25 [cit. 07-03-10]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/uploads/documents/Rizeni_fondu_EU/Monitorovani/Prehled_zadosti_cerpani_070125.pdf>.
- *Rámcová podpora společenství* [online]. 03-12-12 [cit. 06-08-18]. Dostupné z: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/rps>>.
- *Regionální politika* [online]. 03-12-12 [cit. 06-06-10]. Dostupné z: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/regionalni-politika-eu-2004-2006>>.
- STREJČEK, I. *Fondy EU* [online]. 05-06-20 [cit. 06-06-10]. Dostupné z: <http://www.istrejcek.cz/texty/2005/050620_txt_fondy_eu.htm>.
- *TIC upozorňuje na nutnost zveřejňovat podrobnější údaje o využívání prostředků evropských strukturálních fondů v ČR* [online]. 06-02-21 [cit. 06-06-10]. Dostupné z: <<http://www.transparency.cz/index.php?id=2816>>.
- *Základní informace - Hrozby a příležitosti strukturálních fondů v ČR* [online]. 06-01-01 [cit. 07-02-15]. Dostupné z: <http://www.transparency.cz/pdf/TIC_SF_sesit1.pdf>.

Seznam příloh

Příloha č. 1: Dotazník

Příloha č. 2: Etický kodex společného regionálního operačního programu

Příloha č. 3: NRSS schválený vládou 15.11.2006

Příloha č. 1: Dotazník

DOTAZNÍK		
1) Víte, co jsou strukturální fondy a jaké nabízejí možnosti pro české neziskové organizace?		
ANO	NE	
2) Žádali jste již o přidělení prostředků ze strukturálních fondů EU na některý z Vašich projektů (nebo jste byli součástí projektu partnerského)?		
ANO sami	ANO jako partneři	NE
Pokud jste na otázku č. 2 odpověděli ANO, odpovězte dále prosím na všechny otázky kromě otázky č. 6. Pokud jste na otázku č. 2 odpověděli NE, odpovězte dále prosím na otázky č. 6 – 8.		
3) Vytvářeli jste projekt a žádost o podporu sami či s využitím externího poradenství?		
sami	s poradcem	
4) Byl některý z Vašich projektů podpořen?		
ANO	NE	
5) Byl (je) podpořený projekt realizován?		
ANO	NE	
6) Z jakého důvodu jste této možnosti nikdy nevyužili?		
....		
7) Chystáte se do budoucna požádat o finanční prostředky ze SF EU?		
ANO	NE	
8) Jaké změny byste uvítali v této oblasti?		
....		

Příloha č. 2: Etický kodex Společného regionálního operačního programu

Etický kodex

SROP

Preambule

My, členové implementačního týmu Společného regionálního operačního programu (dále jen SROP), zahrnujícího

- pracovníky Řídícího orgánu SROP (odboru Řídící orgán SROP a JPD 2 Ministerstva pro místní rozvoj ČR),
- ostatní pracovníky Ministerstva pro místní rozvoj ČR (zejména odbor rozvojových programů v cestovním ruchu),
- pracovníky Centra pro regionální rozvoj,
- členy Regionálních rad,
- členy Národních výběrových komisí SROP,
- pracovníky Krajských úřadů zabývajících se SROP,
- externí spolupracovníky zabývající se SROP,

(dále jen „člen“) chápeme naši činnost v rámci implementace a fungování SROP (dále jen „činnost“) jako veřejnou službu, za niž neseme odpovědnost, a proto nad rámec právních předpisů České republiky dobrovolně přijímáme následující společná ustanovení:

Obecné zásady

1. Člen pracuje ve shodě s Ústavou, zákony a dalšími právními předpisy České republiky a zároveň činí vše nezbytné pro to, aby jednal v souladu s ustanoveními tohoto Kodexu.
2. Při plnění svých povinností slouží člen vždy veřejnému prospěchu a zdrží se jednání, které by ohrozilo důvěryhodnost procesu implementace a fungování SROP.
3. Člen činí rozhodnutí a řeší záležitosti objektivně. Nejedná svévolně k újmě či prospěchu jakékoli fyzické či právnické osoby nebo skupiny osob.

Poskytování informací

4. Člen poskytuje všechny relevantní informace související s jeho činností bez zbytečného prodlení, a to v souladu se svým mandátem či pracovním zařazením.
5. Člen neuvádí vědomě v omyl veřejnost, ani ostatní členy.

Střet zájmů a ohlášení zájmů

6. Člen se zdrží takového jednání, které by vedlo ke střetu veřejného zájmu s jeho zájmem soukromým.

7. Člen nevyužívá informace související s jeho činností v rámci implementace a fungování SROP pro svůj soukromý zájem.
8. V případě, že má člen soukromý zájem na projektu, jímž se má coby člen zabývat, oznámí tuto skutečnost kolektivnímu orgánu, jehož je členem, nebo svému nadřízenému, a to před projednáváním této věci.
9. V případech střetu zájmů, kdy člen je předkladatelem či zpracovatelem projektu nebo se na zpracování podílel, nebo ho s předkladatelem či zpracovatelem pojí blízký vztah rodinný, citový, ekonomický či politický, se tento člen dalšího projednávání a posuzování projektu či hlasování o něm nezúčastní.
10. Za střet zájmů podle článku 9 se nepovažuje činnost pracovníků krajských úřadů zabývajících se SROP a členů Regionálních rad v případě, kdy předkladatelem projektu je kraj.

Dary a výhody

11. Člen nevyžaduje ani nepřijímá dary, služby, ani žádná jiná zvýhodnění, která by mohla ovlivnit rozhodování či narušit nestranný přístup.
12. Člen nedovolí, aby se v souvislosti se svou činností dostal do postavení, ve kterém je zavázán oplatit prokázanou laskavost, nebo které jej činí přístupným nepatřičnému vlivu jiných osob.
13. Člen nenabízí ani neposkytuje žádnou výhodu jakýmkoli způsobem spojenou s jeho činností.
14. Při výkonu své činnosti člen neučiní anebo nenavrhne učinit úkony, které by ho zvýhodnily v budoucím osobním nebo profesním životě.

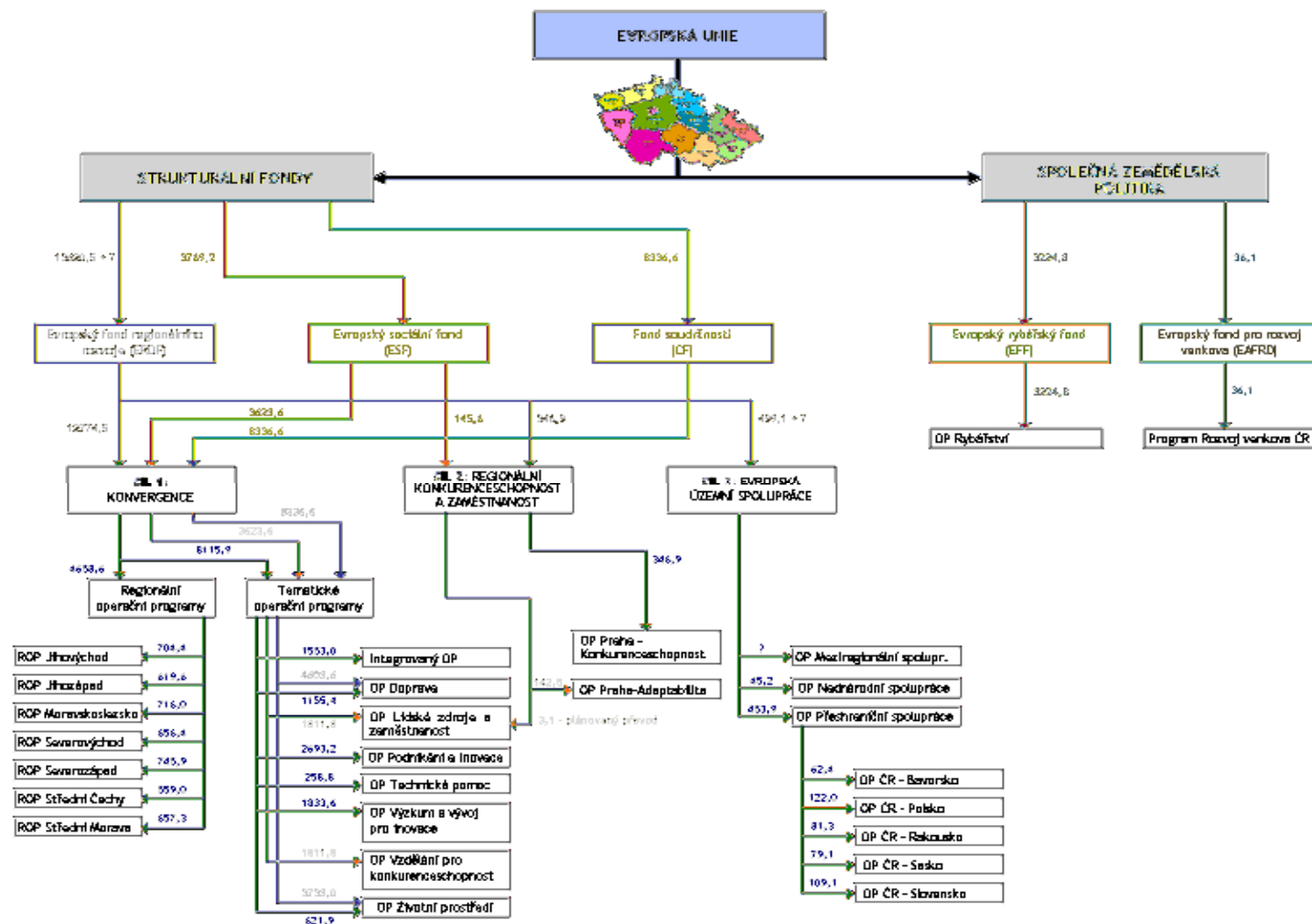
Oznámení nepřípustné činnosti a kontrola

15. V případě, že člen zjistí újmu způsobenou nedbalým, podvodným či korupčním jednáním jiného člena, bezprostředně oznámí tuto skutečnost Řídícímu orgánu SROP.
16. Případné podezření z porušení ustanovení Kodexu prověří Řídící orgán SROP na podnět člena nebo občana. Výsledné zjištění projedná Monitorovací výbor SROP na svém zasedání a rozhodne o dalším postupu.
17. Člen si je vědom, že Řídící orgán SROP a kontrolní mechanismy SROP mohou v případě závažného porušení Kodexu zpochybnit celý průběh schvalování projektu, což může mít za následek neudělení či pozastavení dotace.

Účinnost

Tento etický kodex nabývá na základě schválení Monitorovacím výborem SROP účinnosti dnem 6. prosince 2004.

Příloha č. 3: NRSS schválený vládou 15.11.2006

Zdroj: NRSS schválený vládou 15. 11. 2006; Čísloby jsou uváděny v milionech EUR.

Zdroj: NRSS schválený vládou 15.11.2006 [online]. 06-12-06 [cit. 07-03-20]. Dostupné z: <<http://www.edotace.cz/admin/gallery/0/e69b6268069a575f3cd59ce9c7cf3099.gif>>.